

**POWIATOWY BANK SPÓŁDZIELCZY
w Zamościu**

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO

W ZAMOŚCIU

za okres od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.

PBS Zamość, 22-400 Zamość, ul. Partyzantów 3a, tel. 084 638 54 49,
e-mail: pbszamosc@net2000.pl www.pbszamosc.pl

Spis treści

I. Stan prawny i władze Banku	3
II. Charakterystyka działalności Banku	10
III. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Banku	23
IV. Zarządzanie ryzykiem	30
V. Ład korporacyjny i wewnętrzny	39
VI. Ocena działalności Banku oraz perspektywy rozwoju	40

I. STAN PRAWNY I WŁADZE BANKU

Podstawowe informacje o Banku

Pełna nazwa Banku:	Powiatowy Bank Spółdzielczy w Zamościu
Adres siedziby:	ul. Partyzantów 3a, 22-400 Zamość
KRS:	Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000138178
Przedmiot podstawowej działalności:	64.19.Z Pozostałe pośrednictwo pieniężne
Przedmiot pozostałej działalności:	65.12.A -pozostała działalność bankowa 65.23.Z - pozostałe pośrednictwo finansowe, gdzie indziej nie sklasyfikowane 67.20.Z - działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalno-rentowymi
Obszar działania:	zgodnie ze statutem Bank działa na terenie województwa lubelskiego
Posiadane jednostki organizacyjne (oddziały):	Oddział w Dołhobyczowie, Grabowcu, Hrubieszowie, Józefowie, Komarowie, Krynicach, Mirczu, Sitnie, Skierbieszowie, Zamościu, Zwierzyńcu,

Bank prowadzi swoją działalność w oparciu o następujące przepisy: ustawę z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, ustawę z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, innych ustaw, uchwał i rekomendacji wydanych przez organy nadzoru oraz w oparciu o Statut uchwalony przez Zebranie Przedstawicieli w dniu 02.12.2006 r. wraz z późniejszymi zmianami, ostatnia zmiana dokonana w dniu 24 kwietnia 2022 r.

Bank prowadzi działalność w województwie lubelskim, na terenie powiatów: zamojskiego, biłgorajskiego, hrubieszowskiego i tomaszowskiego.

Bank nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Bank zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości Spółka Akcyjna w Warszawie.

Bank jest członkiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zarządzanego przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Władze Banku

Organami statutowymi Banku są:

- 1) Zebranie Przedstawicieli,
- 2) Rada Nadzorcza,
- 3) Zarząd,

4) Zebrania Grup Członkowskich.

Szczegółowy zakres kompetencji władz Banku określają:

- 1) Statut Banku,
- 2) Regulamin działania Rady Nadzorczej,
- 3) Regulamin działania Zarządu Banku,
- 4) Regulamin Zebrania Grupy Członkowskiej.

Zarząd Banku

Skład Zarządu Banku na dzień 31.12.2023 r.:

Monika Łuczka - Prezes Zarządu

Mariusz Kosakowski - Wiceprezes Zarządu ds. handlowych,

Alicja Typek - Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych

W roku 2023 nastąpiła zmiana w składzie Zarządu Banku. Rezygnację z pełnienia funkcji, z dniem 31.03.2023 r., złożyła Pani Agnieszka Guściora Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych. Rada Nadzorcza na posiedzeniu w dniu 31.03.2023 r. odwołała Panią Agnieszkę Guściora z pełnionej funkcji i jednocześnie powołała na powyższe stanowisko z dniem 01.04.2023 r. Panią Alicję Typek.

Posiedzenia Zarządu odbywały się w trybie przewidzianym w Regulaminie działania Zarządu Banku. W okresie objętym sprawozdaniem, tj. od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. odbyły się 52 protokołowane posiedzenia Zarządu, z których wszystkie dotyczyły zarządzania ryzykami bankowymi. W trakcie całego 2023 r. Zarząd podjął 480 uchwał, w tym 1 dotyczącą spraw członkowskich oraz 139 decyzji.

Rada Nadzorcza

Skład Rady Nadzorczej w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.

Godzisz Piotr - Przewodniczący Rady Nadzorczej

Skura Antoni - Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej

Hopko Józef - Sekretarz Rady Nadzorczej

Huzar Mirosław - Członek Rady Nadzorczej

Kuźma Piotr - Członek Rady Nadzorczej

Lisiuk Jan - Członek Rady Nadzorczej

Paszko Marek - Członek Rady Nadzorczej

Tukiendorf Edward - Członek Rady Nadzorczej

Świerszcz Leszek - Członek Rady Nadzorczej

Węclawik Marian - Członek Rady Nadzorczej

Wujec Jarosław - Członek Rady Nadzorczej

W roku 2023 nie było wyborów do Rady Nadzorczej. Osobowy skład Rady Nadzorczej nie uległ zmianie.

W całym okresie sprawozdawczym posiedzenia Rady Nadzorczej odbywały się w trybie przewidzianym przez obowiązujący w Banku Regulamin działania Rady Nadzorczej. W 2023 r. odbyło się 6 protokołowanych posiedzeń, na których Rada Nadzorcza Banku podjęła 94 uchwały, w tym 1 dotyczącą spraw członkowskich.

Zebrania Przedstawicieli

W dniu 16 kwietnia 2023 r. odbyło się Zebranie Przedstawicieli Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu, które podsumowało działalność Banku za rok 2022.

Zebranie Przedstawicieli odbyło się w terminie określonym przez obowiązujące przepisy prawa.

Podczas posiedzenia w dniu 16 kwietnia 2023 r. Zebranie Przedstawicieli podjęło uchwały w sprawie:

- 1) zatwierdzenia sprawozdania z działalności Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu za 2022 rok,
- 2) zatwierdzenia sprawozdania finansowego Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu za 2022 rok,
- 3) zatwierdzenia sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu za 2022 rok, uwzględniającego wyniki oceny odpowiedniości indywidualnej Członków Zarządu oraz oceny zbiorowej Zarządu,
- 4) podziału nadwyżki bilansowej Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu za 2022 rok,
- 5) udzielenia absolutorium członkom Zarządu za 2022 rok,
- 6) oznaczenia najwyższej sumy zobowiązań jaką Bank może zaciągnąć w 2023 roku,
- 7) uchwalenia kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej na rok 2023,
- 8) oceny funkcjonowania Polityki wynagrodzeń w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Zamościu na podstawie przygotowanego przez Radę Nadzorczą Raportu z oceny funkcjonowania Polityki wynagrodzeń,
- 9) przyjęcia oceny Rady Nadzorczej Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu stosowania w Banku w 2022 roku Polityki w zakresie stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”,
- 10) oceny odpowiedniości indywidualnej członków Rady Nadzorczej oraz zbiorowej Rady Nadzorczej,
- 11) uchwalenia „Zasad wynagradzania członków Rady Nadzorczej”,
- 12) zmiany uchwały w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu,

- 13) oceny adekwatności „Regulaminu działania Rady Nadzorczej” oraz skuteczności działania Rady Nadzorczej na podstawie przygotowanej przez Radę Nadzorczą Samooceny adekwatności „Regulaminu działania Rady Nadzorczej” oraz skuteczności działania Rady Nadzorczej,
- 14) uchwalenia „Regulaminu działania Rady Nadzorczej”,
- 15) uchwalenia „Polityki oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej”,
- 16) uchwalenia „Polityki w zakresie stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”,
- 17) zbycia nieruchomości położonej w miejscowości Tereszpól stanowiącej własność Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu,
- 18) przystąpienia Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu do Związku Banków Polskich w charakterze członka ZBP.

Zebrania Grup Członkowskich

Zebrania Grup Członkowskich odbyły się w dniu 27 lutego 2023 roku. Tym samym dotrzymany został termin określony w § 37 ust. 6 Statutu Banku, obligujący Zarząd do zwołania Zebrań Grup Członkowskich na co najmniej 25 dni przed terminem Zebrania Przedstawicieli, którego termin ustalono na dzień 16 kwietnia 2023 r.

W Zebraniach 9 Grup Członkowskich uczestniczyło w sumie 41 członków Banku, frekwencja była niższa o 1 osobę od frekwencji w roku 2022.

Jedna z Grup Członkowskich złożyła wniosek o rozszerzenie sposobu powiadamiania członków Banku o organizowanych Zebraniach Grup Członkowskich w innej formie niż wywieszenie ogłoszeń w siedzibie Banku, np. poprzez SMSa lub pisma wysyłanego do każdego członka Banku. Uczestniczący w zebraniu zostali poinformowani, iż dotychczasowy sposób powiadamiania członków Banku o terminie, miejscu i porządku obrad Zebrania Grupy Członkowskiej jest zgodny z zapisami Statutu Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu oraz przyjętego Regulaminu Zebrania Grupy Członkowskiej.

Druga z Grup Członkowskich złożyła wniosek o przeprowadzenie w placówce Banku, do której przynależy, prac modernizacyjnych w postaci obniżenia poziomu „lady” oddzielającej pracowników Banku od Klientów i umożliwienia Klientom obsługi w pozycji siedzącej. Uczestniczący w zebraniu zostali poinformowani, iż powyższe zagadnienie zostanie uwzględnione przez Zarząd Banku i w miarę możliwości zrealizowane. Wymaga to jednak rozeznania odnośnie możliwości modernizacji aktualnej zabudowy oraz związanych z tym kosztów.

Pozostałe Zebrania Grup Członkowskich nie zgłosiły żadnych wniosków i postulatów pod adresem Zebrania Przedstawicieli jak również pod adresem Zarządu Banku.

Dane o zatrudnieniu i strukturze organizacyjnej

Zatrudnienie

Na dzień 31.12.2023 r. Bank zatrudniał 74 pracowników (wszyscy w pełnym wymiarze czasu pracy).

Struktura zatrudnienia obejmowała:

- kobiety – 68,
- mężczyźni – 6.

Wśród pracowników Banku przeważają zdecydowanie kobiety (92%), co jest zjawiskiem typowym dla bankowości spółdzielczej.

Struktura wiekowa pracowników w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Zamościu przedstawia się następująco:

- przedział wiekowy od 25-34 lat = 5 pracowników,
- przedział wiekowy 35-44 lat = 31 pracowników,
- przedział wiekowy 45-54 lat = 23 pracowników,
- powyżej 55 lat = 15 pracowników.

Największą grupę pracowników stanowią osoby w przedziale wiekowym 35-44 lat (31 pracowników) oraz 45-54 lat (23 pracowników). Struktura wiekowa zapewnia ciągłość pokoleniową pracowników Banku.

W trakcie 2023 r. zostało zatrudnionych 4 nowych pracowników, a z 4 ustał stosunek pracy, w tym w związku z przejściem na emeryturę 1 osoba.

Uwzględniając staż pracy pracowników w Banku, statystyka wskazuje, że w poszczególnych przedziałach jest:

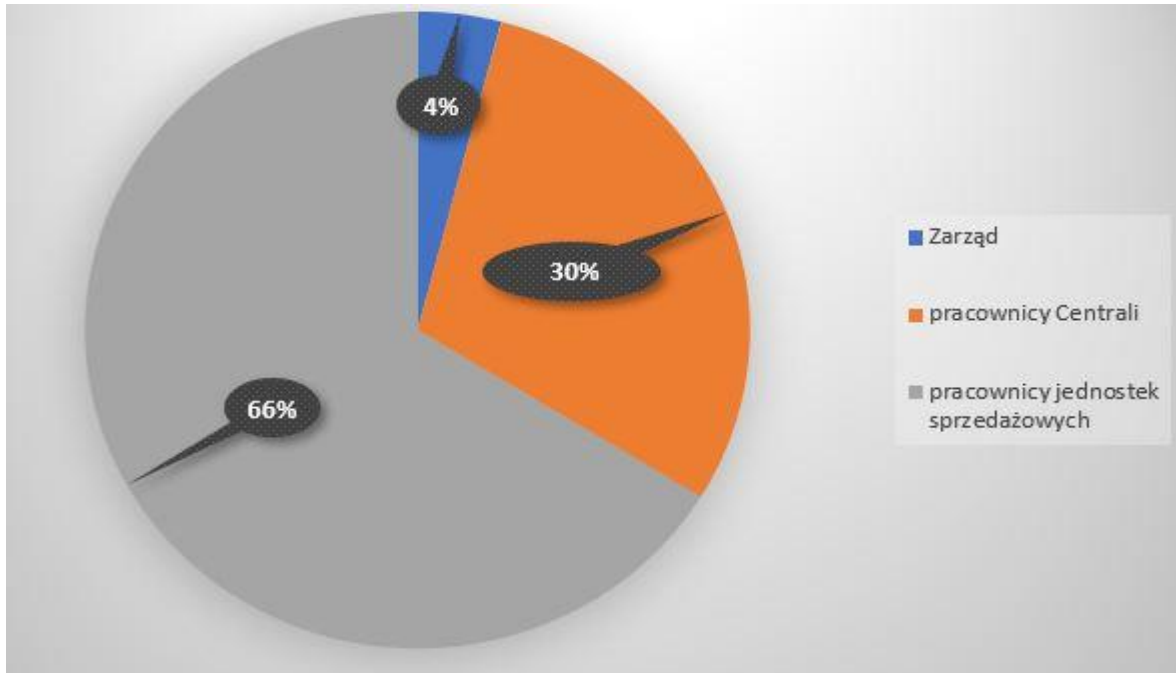
- do 1 roku stażu – 3 pracowników
- od 1 do 4 lat stażu – 29 pracowników
- od 5 do 10 lat stażu – 16 pracowników,
- od 11 do 15 lat stażu – 10 pracowników,
- od 16 do 20 lat stażu – 3 pracowników,
- powyżej 20 lat stażu – 13 pracowników.

Największą grupę stanowią pracownicy ze stażem pracy od 1 do 4 lat, a drugą największą grupą są pracownicy ze stażem od 5 do 10 lat, co jest rezultatem przeprowadzonych w ostatnim czasie postępowań rekrutacyjnych, przy sukcesywnym zmniejszaniu się liczby pracowników z najdłuższym stażem w Banku, a odchodzących na emeryturę. Dzięki temu obok pracowników z dłuższym stażem pracy zatrudnieni są również pracownicy z mniejszym doświadczeniem, którzy z biegiem lat stopniowo będą zastępować pracowników odchodzących z pracy. Konsekwentnie prowadzona przez Bank polityka kadrowa należyście zabezpiecza działalność operacyjną Banku przed problemami z przejściem obowiązków osób planujących przejście na emeryturę oraz zastępowalnością określonych pracowników. Poziom zmian kadrowych w roku 2023 był niewielki i nie zagrażał funkcjonowaniu Banku.

Średni wiek pracowników Banku to 47 lat.

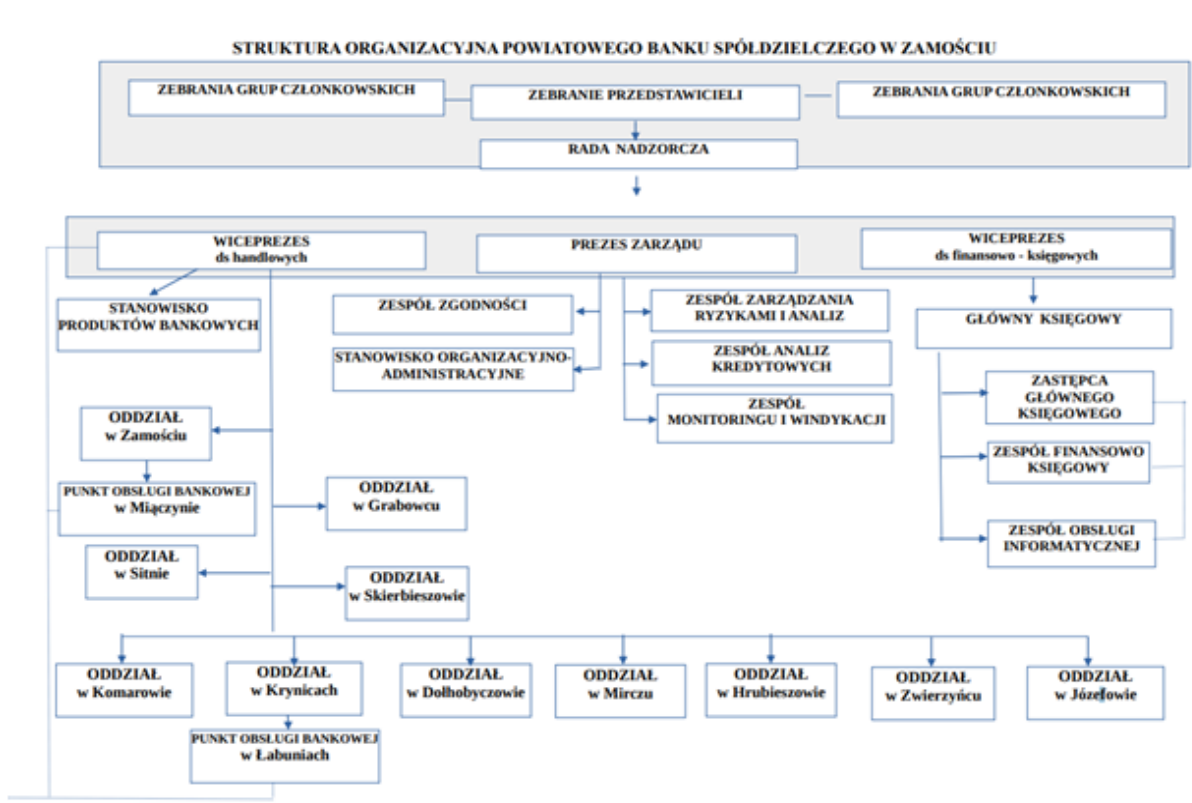
Zarząd Banku liczy 3 osoby (tj. 4% ogółu zatrudnienia). W Centrali Banku na dzień 31.12.2023 r. zatrudnione były 22 osoby (tj. 30% ogółu zatrudnienia). Pozostałych 49 pracowników (tj. 66% ogółu zatrudnienia), to pracownicy zatrudnieni w placówkach sprzedażowych. Struktura zatrudnienia wskazuje na zdecydowaną przewagę osób zatrudnionych bezpośrednio przy sprzedaży produktów i usług bankowych. Nadzór nad 13 placówkami Banku pełniło 4 Dyrektorów. W jednostkach sprzedażowych 15 pracowników zajmowało się obsługą kredytów, natomiast pracownicy zajmujący się obsługą kasjerno-dysponencką to 30 osób.

Struktura zatrudnienia wg stanowisk

Struktura organizacyjna

W trakcie 2023 r. struktura organizacyjna Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu nie uległa zmianie.

Sieć placówek Banku wg stanu na 31 grudnia 2023 r. tworzą:

- Centrala Banku z siedzibą w Zamościu przy ul. Partyzantów 3a,
- 11 Oddziałów Banku zlokalizowanych w: Zamościu, ul. Partyzantów 3A; Grabowcu, ul. Rynek 2; Józefowie, ul. Bartoszewskiego 5; Komarowie, ul. Piłsudskiego 2; Krynicach, ul. Lubelska 108; Sitnie 71; Skierbieszowie, ul. Rynek 1; Zwierzyńcu, ul. Rynek 2B, Hrubieszowie, ul. Prosta 8; Dołhobyczowie, ul. Partyzantów 3; Mirczu, ul. Kryłowska 29.
- 2 Punkty Obsługi Bankowej zlokalizowane w: Łabuniach, ul. Zamojska 24a; Miączynie 164.

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI BANKU

Cel i przedmiot działania Banku

Bank działając w interesie swoich członków, prowadzi działalność bankową na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną.

Zgodnie z udzielonymi przez Komisję Nadzoru Finansowego zezwoleniami oraz Statutem przedmiot działania Banku obejmuje następujące czynności bankowe:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- 2) prowadzenie innych rachunków bankowych,
- 3) udzielanie kredytów,
- 4) udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych,
- 5) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- 6) udzielanie pożyczek pieniężnych,
- 7) operacje czekowe i wekslowe, wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- 8) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- 9) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- 10) udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- 11) prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- 12) pośredniczenie w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym.
Przekazy pieniężne dokonywane są za pośrednictwem Banku Zrzeszającego.

Bank wykonuje również następujące czynności:

- 1) obejmuje lub nabywa akcje i prawa z akcji, udziały innej osoby prawnej i jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
- 2) dokonuje obrotu papierami wartościowymi,
- 3) dokonuje, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- 4) nabywa i zbywa nieruchomości,
- 5) świadczy usługi konsultacyjno-doradcze w sprawach finansowych,
- 6) wydaje środki identyfikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o usługach zaufania,
- 7) świadczy usługi finansowe w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu umów ubezpieczeniowych jako agent ubezpieczeniowy,
- 8) pośredniczy w zawieraniu umów w zakresie świadczenia usług zaufania oraz wydawania środków identyfikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o usługach zaufania.

Informacje wymagane na podstawie art. 111a ustawy Prawo bankowe

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Zamościu jest bankiem spółdzielczym, ma charakter banku detalicznego i świadczy szeroki zakres usług klientom indywidualnym oraz instytucjonalnym.

Bank działa na terytorium Polski (teren województwa lubelskiego) i nie posiada podmiotów zależnych.

Bank działa pod nazwą Powiatowy Bank Spółdzielczy w Zamościu.

Obrót wykazany w sprawozdaniu finansowym, obliczony jako suma wyniku na działalności podstawowej oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych netto, kształtowała się następująco:

	2023	2022
PBS w Zamościu	39 343	34 021

Liczba pracowników w przeliczeniu na pełne etaty, na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła 74.

Zysk przed opodatkowaniem wyniósł 20 273 tys. zł, a podatek dochodowy 4 220 tys. zł.

Stopa zwrotu z aktywów obrotowych liczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej wyniosła:

	2023	2022
PBS w Zamościu	2,56%	2,0%

Bank nie działa w holdingu i nie jest stroną umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1 ustawy Prawo bankowe.

W 2023 roku Bank otrzymał wsparcie finansowe w formie pomocy de minimis, udzielone przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w kwocie 45 016,00 zł, stanowiącej równowartość 9 529,41 euro.

W 2023 roku Bank utrzymał charakter detaliczny. Działalność Banku ukierunkowana była jak w latach poprzednich na finansową obsługę sektora agro oraz małych i średnich przedsiębiorstw; oferta Banku skierowana była również na zaspokajanie potrzeb lokalnych przedsiębiorców i ludności (konsumentów) a także samorządów lokalnych.

Działalność kredytowa

Działalność kredytowa jest głównym źródłem przychodów Banku. Oferta kredytowa Banku jest zróżnicowana, co pozwala na dobór odpowiedniego produktu w zależności od potrzeb konkretnego Klienta. Bank oferuje:

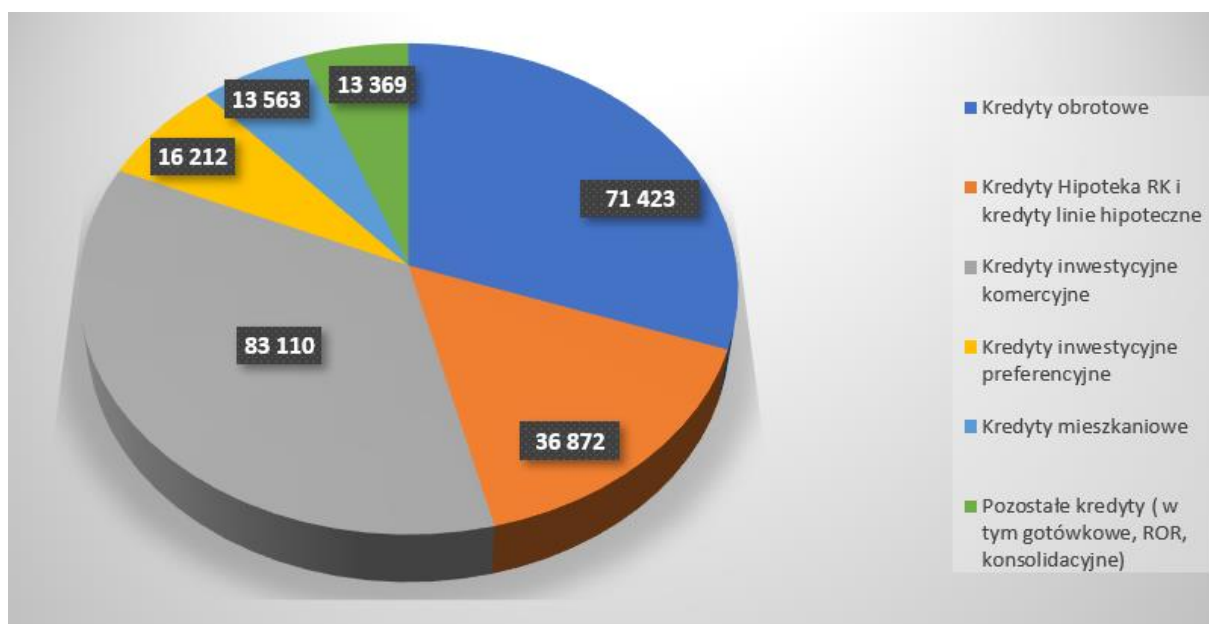
- 1) klientom indywidualnym: kredyty gotówkowe; kredyty mieszkaniowe oraz kredyty odnawialne w ROR;
- 2) klientom instytucjonalnym: kredyty inwestycyjne, w tym preferencyjne; kredyty obrotowe w rachunku bieżącym oraz w rachunku kredytowym, w tym preferencyjne płynnościowe; kredyty na przedsięwzięcia inwestycyjne Wspólnot Mieszkaniowych oraz kredyty niecelowe, przeznaczone na dowolny cel związany z prowadzoną działalnością, zabezpieczone hipoteką.

W 2023 roku Bank wprowadził do oferty produktowej kredyty inwestycyjne: technologiczny z premią BGK - przeznaczony na realizację inwestycji technologicznych polegający na zakupie lub wdrożeniu nowej technologii; ekologiczny z premią BGK – przeznaczony na realizację inwestycji ekologicznych polegających na modernizacji infrastruktury zwiększającej efektywność energetyczną w przedsiębiorstwie: budynków, budowli, linii technologicznych.

Klienci Banku mogą skorzystać z produktów udzielanych w ramach pomocy publicznej lub pomocy de minimis: gwarancja spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej udzielanej przez BGK (AGRO); gwarancja spłaty kredytu w ramach portfelowej linii gwarancyjnej de minimis KFG.

Ponadto w swojej ofercie produktowej Bank posiada kredyty proekologiczne dla Klientów indywidualnych, w formie kredytu ekologicznego, który przeznaczony jest na finansowanie realizacji przedsięwzięć polegających na zakupie oraz instalacji towarów i urządzeń ekologicznych typu: odnawialnych źródeł energii, pompy ciepła, domowych stacji uzdatniania wody, kotłów centralnego ogrzewania, przydomowych oczyszczalni wody czy energooszczędnego sprzętu AGD.

Struktura produktowa portfela kredytowego w tys. zł w 2023 r. prezentuje się następująco:

W strukturze produktowej nastąpił znaczny wzrost kredytów obrotowych. W stosunku do roku 2022 kredyty obrotowe wzrosły o 41 181 tys. zł, tj. o 136,17%, co związane jest z wprowadzeniem kredytów płynnościowych jako nowej linii kredytów preferencyjnych z dopłatą ARiMR do odsetek. Dodatnią dynamikę wykazują również kredyty mieszkaniowe. W dalszym ciągu największy udział, podobnie jak w latach ubiegłych, stanowią kredyty inwestycyjne komercyjne, chociaż na koniec grudnia 2023 r. nastąpił spadek w stosunku do roku 2022. W grupie pozostałych kredytów zanotowano spadki.

Struktura podmiotowa portfela kredytowego.

* wspólnoty mieszkaniowe, stowarzyszenia, lokalne grupy działania

Podmiot	Stan 31.12.2022	Struktura	Stan 31.12.2023	Struktura	Dynamika 2023-2022 w %
Przedsięb.spółki prywatne, spółdzielnie	18 684	8,66%	14 667	6,25%	78,50%
Przedsiębiorcy indywidualni	37 079	17,18%	36 102	15,39%	97,37%
Rolnicy indywidualni	103 975	48,18%	133 678	57,00%	128,57%
<i>z tego : preferencyjne</i>	<i>16 999</i>	<i>7,88%</i>	<i>63 257</i>	<i>26,97%</i>	<i>372,12%</i>
Osoby prywatne	21 368	9,90%	20 123	8,58%	94,17%
Inne jednostki niefinansowe*	145	0,07%	118	0,05%	81,38%
Budżety terenowe	34 570	16,02%	29 860	12,73%	86,38%
	215 821	100,00%	234 548	100,00%	108,68%

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. nastąpił wzrost obliża kredytowego o kwotę 18 727 tys. zł. Na dzień 31.12.2023 roku stan kredytów wyniósł 234 548 tys. zł i był wyższy od stanu na dzień 31.12.2022 r. o 8,68%.

Biorąc pod uwagę strukturę podmiotową portfela kredytowego nastąpił wzrost kredytów udzielonych rolnikom indywidualnym o 29 703 tys. zł, tj. o 28,57% (głównie z tytułu udzielonych kredytów preferencyjnych płynnościowych).

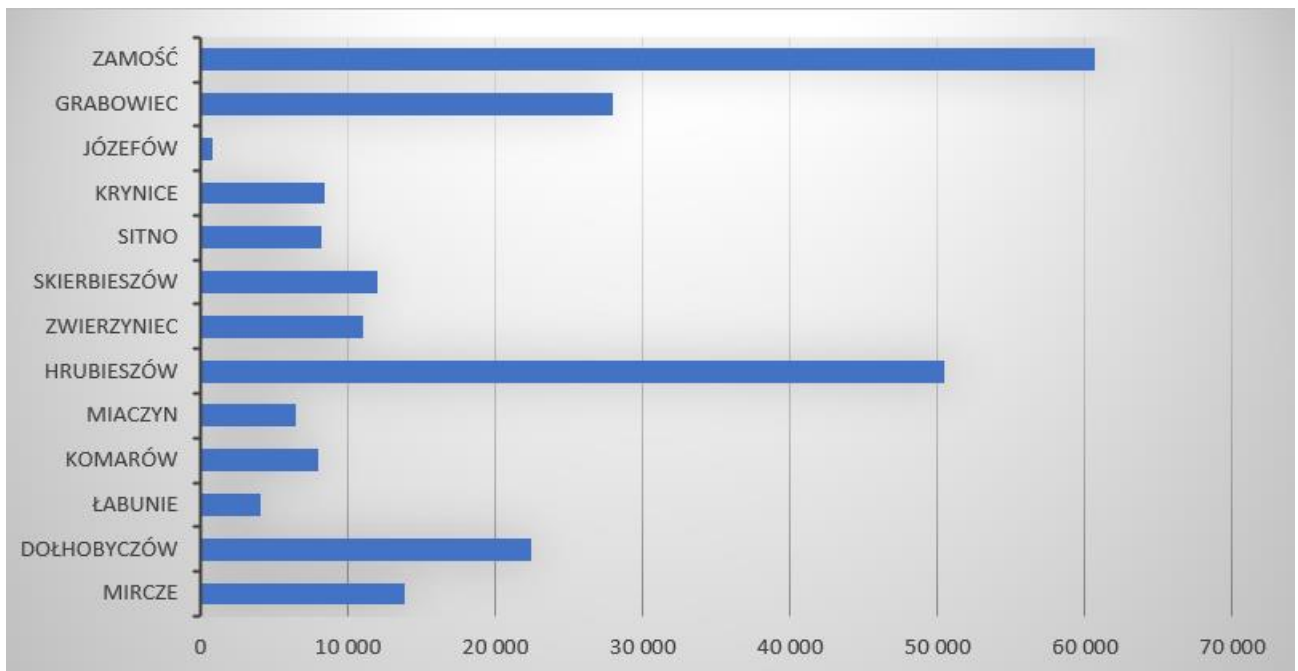
Nastąpił spadek kredytów udzielonych:

- przedsiębiorstwom i spółkom prywatnym o 4 017 tys. zł, tj. o 21,50%,
- przedsiębiorcom indywidualnym o 977 tys. zł, tj. o 2,63%,
- osobom prywatnym o 1 245 tys. zł, tj. o 5,83%,
- innym jednostkom niefinansowym o 27 tys. zł, tj. o 18,62%,
- JST o 4 710 tys. zł, tj. o 13,62%.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonych kredytów wynosiły 14 571 tys. zł, w tym: w rachunkach kredytowych – 676 tys. zł i w rachunkach bieżących – 13 895 tys. zł.

Największy udział w strukturze kredytów stanowią kredyty dla rolników indywidualnych (56,99% portfela, w tym preferencyjne 26,97% portfela), na drugim miejscu plasują się kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych (15,39% portfela), a na trzecim budżety terenowe (12,73 % portfela). Struktura podmiotowa nie uległa zmianie, przy czym znacznie wzrósł udział kredytów dla rolników, w tym kredytów preferencyjnych, głównie w związku z wprowadzeniem kredytów płynnościowych jako nowej linii kredytów preferencyjnych z dopłatą ARiMR do odsetek. Natomiast spadł udział kredytów dla przedsiębiorstw i spółek, przedsiębiorców indywidualnych, osób prywatnych oraz budżetów terenowych.

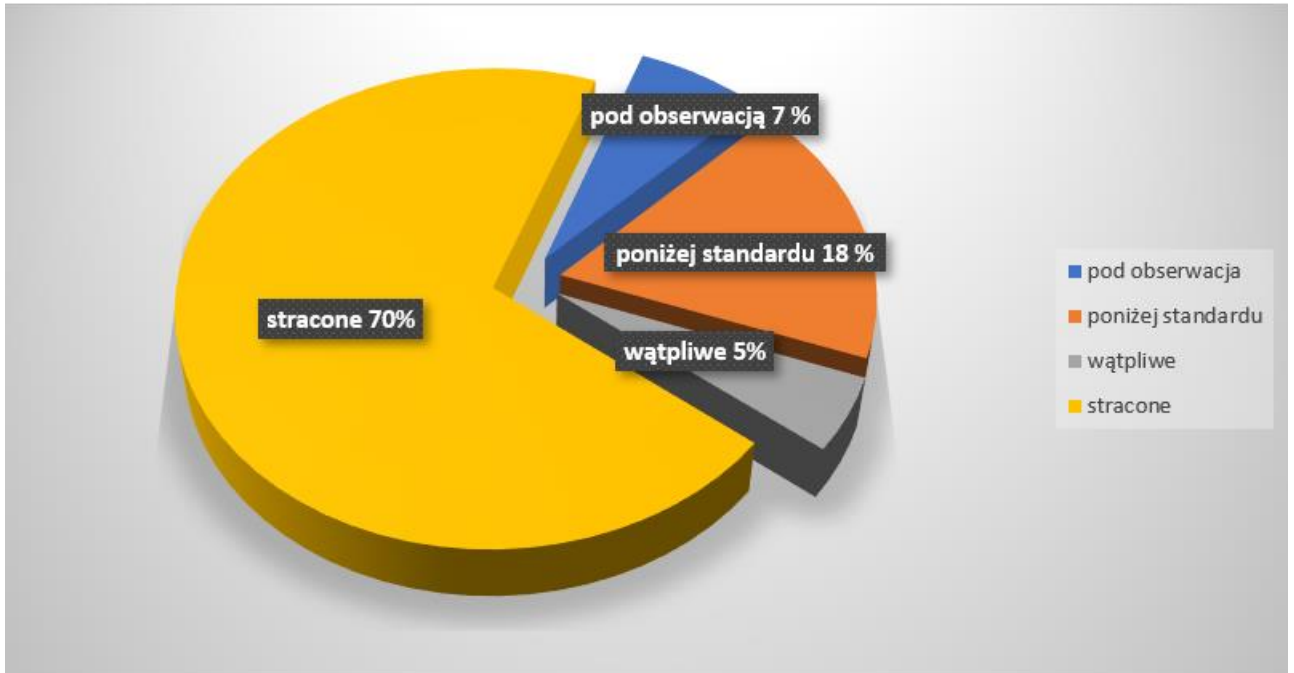
Biorąc pod uwagę poszczególne jednostki sprzedażowe Banku to 3 jednostki zanotowały spadek obliża kredytowego w porównaniu do roku ubiegłego, w pozostałych nastąpił wzrost. Największe obliża kredytowe występuje w Oddziale w Zamościu, Hrubieszowie, Grabowcu i Dołhobyczowie, najmniejsze zaś w Oddziale w Józefowie, POB w Miączynie i POB w Łabuniach.

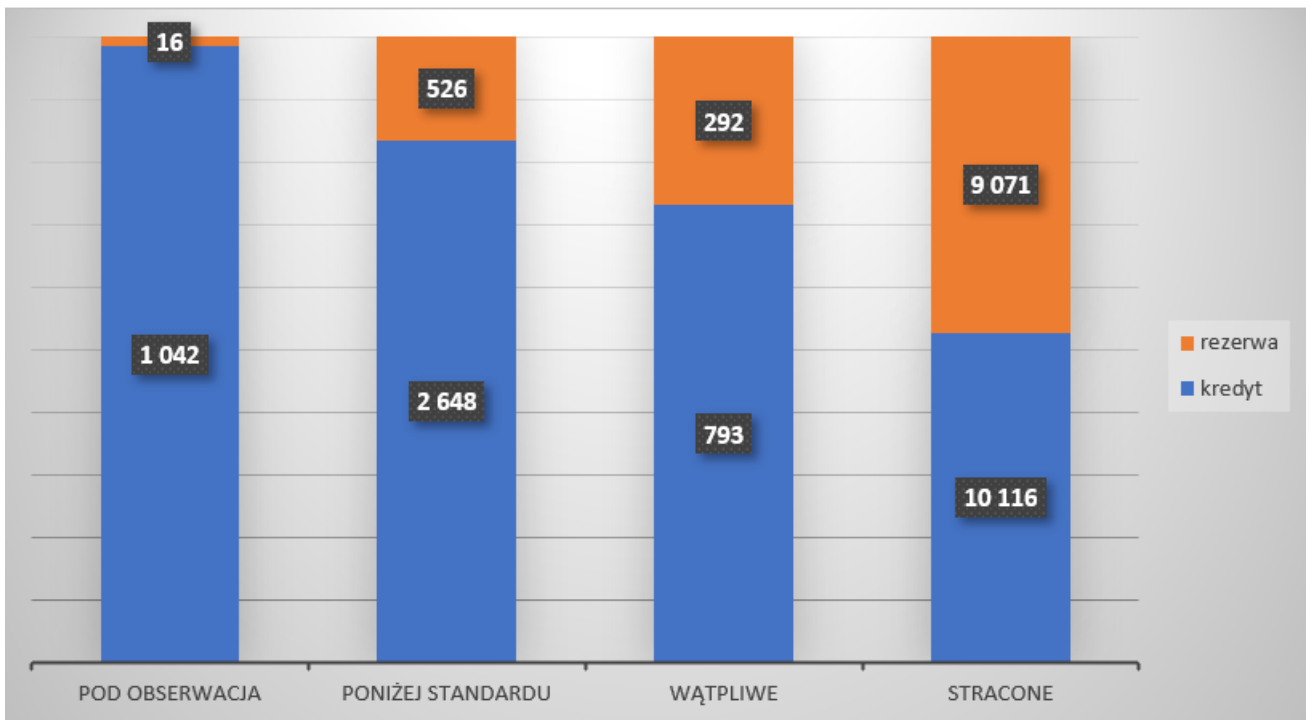
Jakość portfela kredytowego mierzona wielkością nominalną, jak i wskaźnikiem kredytów zagrożonych, uległa poprawie w porównaniu do roku ubiegłego. Na taki stan rzeczy wpływ miały prowadzone przez Bank działania windykacyjne oraz przeniesienie, w przypadkach przewidzianych przepisami prawa, ekspozycji kredytowych w sytuacji straconej do ewidencji pozabilansowej. Prowadzone metodycznie przez Bank działania wobec ekspozycji nieobsługiwanych przynoszą wymierne korzyści, dzięki czemu sukcesywnie zmniejsza się wskaźnik kredytów zagrożonych oraz nieobsługiwanych, który wzrósł znacząco po przejęciu w 2020 roku banku.

Stan kredytów zagrożonych na 31.12.2023 r. wyniósł 13 557 tys. zł (na koniec 2022 r. 19 271 tys. zł) i stanowił 5,78 % ogółu kredytów (na koniec 2022 r. 8,93%). Stan kredytów nieregularnych na 31.12.2023 r. wyniósł 14 599 tys. zł i stanowił 6,22 % ogółu kredytów, przy 9,35% w 2022 r.

Struktura kredytów nieregularnych wg stanu na 31.12.2023 r.

Struktura kredytów zagrożonych wraz z wielkością rezerw w tys. zł.

W relacji do końca grudnia 2022 r. stan kredytów zagrożonych był niższy o 5 714 tys. zł. Przy czym 75 % kwoty kredytów zagrożonych stanowiły kredyty banku przejętego.

Na kredyty detaliczne w kategorii "normalne", oraz kredyty w sytuacji „nieregularnej” zostały utworzone rezerwy celowe zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Na koniec grudnia 2023 roku stan rezerw celowych na kredyty wyniósł 9 905 tys. zł, a wskaźnik ozerwowania wyniósł 72,94 %. Wskaźnik ozerwowania kredytów brutto z rozpoznaną utratą wartości na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosi 79,63%.

Na podstawie umowy gwarancji Nr 1/G/2019 z dnia 11 grudnia 2019 r. – 14 czynnych na dzień 31.12.2023 r. ekspozycji kredytowych banku przejętego objętych jest gwarancją udzielną przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z siedzibą w Warszawie. Mając na uwadze zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków – Bank ma prawo do skorzystania z prawa do pomniejszania podstawy tworzenia rezerw z tytułu przedmiotowej gwarancji. W związku z powyższym na podstawie decyzji Zarządu Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu z dnia 17.09.2020 r. skorzystano z prawa do pomniejszania podstawy tworzenia rezerw z tytułu zabezpieczenia w formie gwarancji. Łączna kwota gwarancji na dzień 31.12.2023 r. wyniosła: 1 222 tys. zł; łączna kwota nieutworzonych rezerw w związku z korzystaniem z prawa do pomniejszeń z tytułu zabezpieczenia w formie gwarancji wyniosła: 1 122 tys. zł.

PBS w Zamościu w stosunku do żadnych innych ekspozycji kredytowych nie korzysta z możliwości pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych o posiadane zabezpieczenie.

Dodatkowo ryzyko kredytowe zabezpieczają: fundusz ogólnego ryzyka w wysokości - 1 650 tys. zł oraz rezerwa na ryzyko ogólne - 1 425 tys. zł.

Działalność depozytowa

W ramach działalności depozytowej Bank oferuje:

- 1) klientom indywidualnym: rachunki oszczędnościowe (w PLN oraz walucie USD, EUR, GBP, CHF), rachunki oszczędnościowo – rozliczeniowe oraz lokaty terminowe, system bankowości internetowej i mobilnej, bankomaty, karty płatnicze (karta debetowa VISA do rachunku ROR w PLN, naklejka zbliżeniowa VISA payWave oraz karta debetowa VISA do rachunku oszczędnościowego w EUR). Bank udostępnia również funkcjonalności w ramach cyfrowych portfeli;
- 2) klientom instytucjonalnym: rachunki bieżące i pomocnicze w walucie PLN, rachunki rozliczeniowe w USD, EUR, GBP, CHF, lokaty terminowe, bankowość internetową i mobilną

oraz karty płatnicze (VISA Business w PLN i EUR), bankomaty, możliwość skorzystania z wrzutni zlokalizowanej w siedzibie Banku w Zamościu;

- 3) jednostkom samorządu terytorialnego i jej jednostkom organizacyjnym: rachunki bieżące i pomocnicze oraz lokaty terminowe, system bankowości internetowej, bankomaty, karty płatnicze.

Dla osób korzystających z kart płatniczych funkcjonuje aplikacja BS Pay, która jest aplikacją mobilną służącą do obsługi kart płatniczych i oraz sprawdzania historii transakcji i autoryzacji kartowych. Klienci Banku mogą również korzystać z funkcjonalności w ramach cyfrowych portfeli m.in.: Google Pay, Apple Pay, Garmin Pay, Swatch Pay, Amazfit Pay i BLIK - aplikacje mobilne przeznaczone dla właścicieli urządzeń mobilnych, do wirtualizacji różnego typu kart płatniczych, z możliwością dokonywania transakcji w sklepach internetowych i stacjonarnych, płatności w aplikacjach, na witrynach internetowych, korzystania z kart lojalnościowych, zarządzania swoją historią transakcji.

W roku 2023 w ramach rozwoju bankowości internetowej wprowadzono dodatkową usługę „cele oszczędnościowe – Skarbonka” oraz możliwość realizacji przelewu w systemie SORBNET.

Baza depozytowa Banku w trakcie całego 2023 roku wzrosła o 14,20 %, tj. o kwotę 68 247 tys. zł.

Wzrost bazy depozytowej obserwowany jest rokrocznie, co świadczy o utrzymującym się zaufaniu Klientów do Banku oraz o atrakcyjnej ofercie produktowej, dostosowanej do potrzeb Klientów. Kolejny rok utrzymała się jednocześnie zakładana i oczekiwana przez Bank struktura depozytów, ze znacząco przeważającymi depozytami bieżącymi, co zapewnia niższy koszt pozyskania pieniądza przez Bank, przy zachowaniu bezpiecznego poziomu stabilnej bazy depozytowej pozwalającej na realizację działalności kredytowej. W roku 2023, na skutek wprowadzania lokat terminowych z promocyjnym oprocentowaniem, widoczny jest wzrostowy trend w zakresie bazy depozytów terminowych (wzrost o 16,10%), przy rosnącej również dynamice depozytów bieżących (wzrost o 13,45%).

W strukturze depozytów utrzymuje się stabilnie wysoki poziom depozytów osób prywatnych, co ma pozytywny wpływ na płynność Banku, gdyż depozyty osób prywatnych charakteryzują się większą stabilnością niż depozyty podmiotów gospodarczych, a to pozwala na bezpieczne prowadzenie działalności i utrzymanie wskaźników płynności na wysokim oraz adekwatnym poziomie.

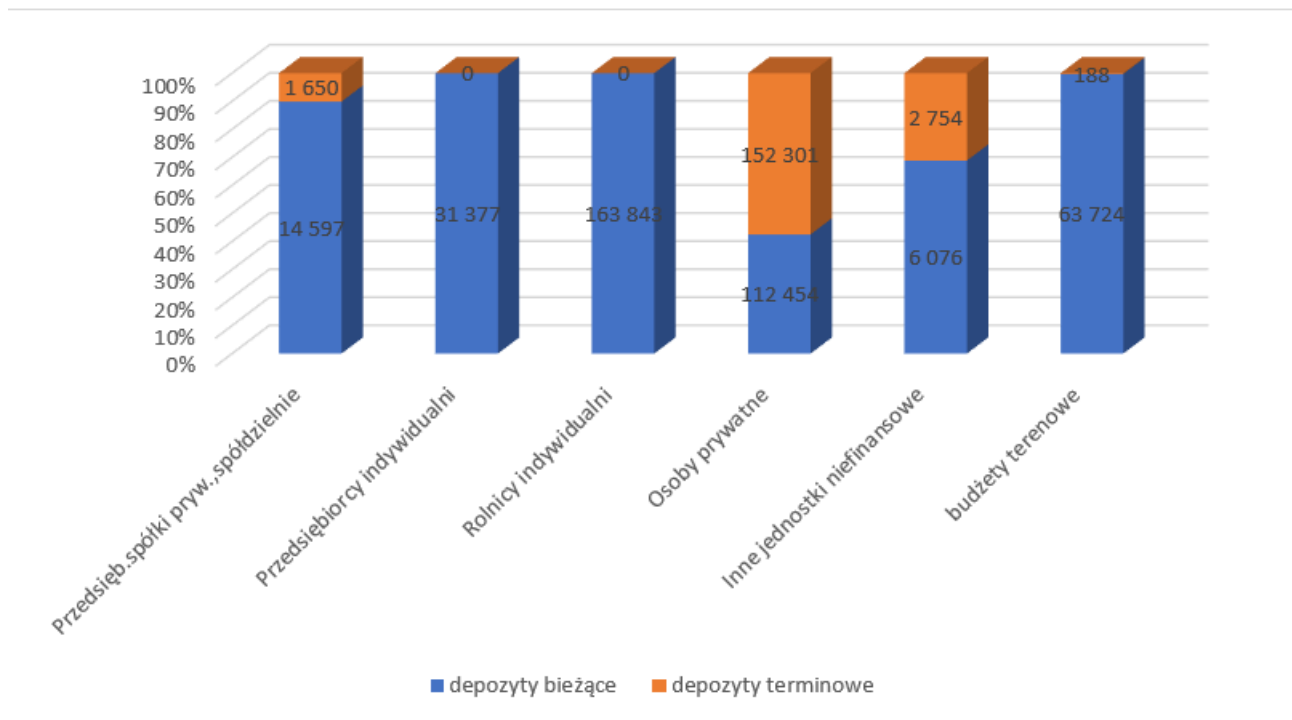
W strukturze depozytów przeważały depozyty bieżące, które stanowiły 71,42 % ogółu depozytów, natomiast udział depozytów terminowych wynosił 28,58 % całości depozytów.

Nadwyżkę depozytów nie zaangażowaną w bieżącą działalność i akcję kredytową w ciągu roku obrotowego Bank lokował w aktywa płynne głównie w dłużne papiery wartościowe, w tym bony

pieniężne NBP, a w znacznie mniejszym stopniu w formie depozytów składanych w Banku Zrzeszającym.

W porównaniu do końca grudnia 2022 roku w grupie depozytów bieżących wzrost odnotowano w grupie przedsiębiorców indywidualnych, rolników indywidualnych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz osób fizycznych, natomiast spadły środki na rachunkach innych jednostek niefinansowych oraz JST. W grupie depozytów terminowych spadek w porównaniu do końca grudnia 2022 r. nastąpił w grupie przedsiębiorców indywidualnych oraz budżetów terenowych, natomiast w pozostałych grupach nastąpił wzrost. Spadek środków na rachunkach budżetów terenowych może być efektem sukcesywnego wykorzystywania przez JST otrzymanych środków na realizację projektów.

Struktura depozytowa wg podmiotów w tys. zł.

Spośród 13 jednostek sprzedażowych w 2023 roku baza depozytowa spadła tylko w jednej jednostce. Największą dynamikę wzrostową odnotowały jednostki w Hrubieszowie, Grabowcu i Miączynie.

Działalność rozliczeniowa Banku

Bank prowadzi działalność rozliczeniową za pośrednictwem Banku Zrzeszającego. W ramach powyższej oferty Bank oferował:

- przelewy wewnątrzbankowe,

- przelewy zewnętrzne krajowe,
- przelewy zewnętrzne międzynarodowe,
- rozliczenia walutowe.

Rozliczenia przeprowadzane były w systemach: Elixir, Express Elixir, SORBNET i SWIFT.

Pozostałe usługi świadczone przez Bank

W roku 2023 Bank kontynuował ofertę dla klientów posiadających rachunki w Banku tj. możliwość za pośrednictwem bankowości internetowej - składania wniosków do Banku, wniosków o subwencje finansowe PFR, wniosków o świadczenia 500+/300+, Rodzinny Kapitał Opiekuńczy oraz dofinansowanie pobytu w żłobku. Ponadto umożliwiał swoim klientom, w tym samym kanale, potwierdzanie swojej tożsamości w ramach MojeID.

Ponadto Bank jest autoryzowanym partnerem Krajowej Izby Rozliczeniowej i świadczy usługi zaufania w zakresie wydawania certyfikatów i elektronicznych znaczników czasu, wykonując usługi certyfikacyjne.

W roku 2023 Bank kontynuował realizację umów agencyjnych z towarzystwami ubezpieczeniowymi:

- Generali Życie TU S.A. i Generali TU S.A. – dystrybucja ubezpieczeń w imieniu i na rzecz Generali na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- Prévoir-vie Groupe Prévoir S.A. - dystrybucja ubezpieczeń na życie, rozszerzając w ten sposób zakres świadczonych na rzecz Klientów usług pośrednictwa przy zawieraniu umów ubezpieczenia.

Informacje o umowach znaczących dla działalności Banku, w tym umowach ubezpieczenia, współpracy lub konsorcjach

W celu zabezpieczenia Banku przed skutkami zdarzeń związanych z działaniem ognia i innych żywiołów, kradzieżą, uszkodzeniem mienia, Bank zawarł w 2023 r. umowy ubezpieczenia z zakładem ubezpieczeń TUiR Warta (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów) oraz kontynuował realizację umowy z firmą Concordia Polska TUW (ubezpieczenie majątku) oraz umowę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej z Lloyd's Insurance Company S.A.

Bank powierzył wykonywanie części czynności bankowych podmiotom zewnętrznym na podstawie zawartych umów outsourcingu. W roku 2023 realizowane były umowy zawarte z:

- Asseco Poland S.A. - bankowość internetowa i mobilna, serwis i rozwój systemu bankowego,
- IT Card S.A. – usługi bankomatowe,

- WUSI w Zamościu - konwój gotówki,
- Centrum Rozwoju Usług Zrzeszeniowych spółka z o.o., która w 2023 roku zmieniła nazwę na VerdIT spółka z o.o. – przetwarzanie wniosków w bankowości internetowej.

Powiatowy Bank Spółdzielczy jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A.

Zgodnie z zawartą umową strony zobowiązują się do współpracy i wzajemnej pomocy w obszarach oferty produktowej, efektywnego wykorzystania środków finansowych, racjonalizacji kosztów oraz minimalizacji ryzyka bankowego, ujednoczenia systemów informatycznych oraz innych standardów i procedur bankowych, a także promowania zrzeszenia jako części sektora bankowości spółdzielczej.

Ponadto Bank od dnia 31 grudnia 2015 r. jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Podstawą tego uczestnictwa jest podpisana przez Bank Umowa Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Istnienie Systemu Ochrony Instytucjonalnej istotnie wzmacnia bezpieczeństwo działania Banku, jako jego Uczestnika. Ryzyko Banku, tak jak i pozostałych Uczestników Systemu, podlega cyklicznemu nadzorowi ze strony Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, według jednolitej metodologii. Pozwala to na dokonywanie oceny poszczególnych banków zgodnie z przyjętą skalą od „A” do „E”, gdzie ocena „A” jest najlepszą z możliwych ocen i taką ocenę Bank nieprzerwanie otrzymywał od początku uczestnictwa w IPS do 31.03.2020 r., od kolejnego kwartału – głównie na skutek gorszej jakości aktywów oraz mniejszej efektywności – otrzymywał ocenę „B” do 30.09.2021. Pogorszenie jakości aktywów należy wiązać z procesem przejścia banku, a mniejszą efektywność działania ze skutkami epidemii. Na koniec 2021 r. oraz przez cały rok 2022 i 2023 Bank ponownie otrzymywał ocenę „A”, co podyktowane jest poprawą zarówno jakości aktywów, jak i efektywności.

Zgodnie z zasadami obowiązującymi w Polityce kredytowej Bank współpracuje z innymi bankami w zakresie działalności kredytowej w formule umów konsorcjum.

W roku 2023 w Banku funkcjonowały cztery umowy konsorcjum:

- 1) okres umowy od 30 października 2019 r. do 30 czerwca 2032 r.; kwota 9 000 tys. zł; z tego PBS w Zamościu 2 500 tys. zł; Bank inicjujący: BS w Krasnymstawie;
- 2) okres umowy od 20 grudnia 2021 r. do 30 listopada 2024 r.; kwota 3 000 tys. zł; z tego PBS w Zamościu 1 400 tys. zł; Bank inicjujący: BS w Janowie Lubelskim;
- 3) okres umowy od 07 lipca 2022 r. do 30 czerwca 2028 r.; kwota 8 000 tys. zł, z tego PBS w Zamościu 3 750 tys. zł; Bank inicjujący: BS w Tarnogrodzie;
- 4) okres umowy od 19 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2034 r.; kwota 13 200 tys. zł; z tego PBS w Zamościu 3 000 tys. zł; Bank inicjujący: PBS w Zamościu.

Informacja w zakresie instrumentów finansowych

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 23 ustawy o rachunkowości instrumentem finansowym jest kontrakt, który powoduje powstanie aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego albo instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron pod warunkiem, że z kontraktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze, bez względu na to, czy wykonanie praw lub zobowiązań wynikających z kontraktu ma charakter bezwarunkowy albo warunkowy.

Na dzień 31.12.2023 roku Bank posiadał (według wartości bilansowej):

- akcje Banku BPS S.A.: 2 817 tys. zł,
- obligacje Banku BPS S.A.: 2 736 tys. zł, w tym obligacje podporządkowane 2 022 tys. zł
- obligacje BGK: 20 964 tys. zł,
- obligacje Skarbu Państwa: 91 065 tys. zł,
- bony pieniężne NBP: 159 898 tys. zł,
- obligacje komunalne: 4 823 tys. zł,
- lokaty w Banku Zrzeszającym: 44 646 tys. zł,
- udziały + wpisowe w SSOZ BPS: 7 tys. zł,
- udziały w Concordia Polska TUW: 0,8 tys. zł.

Dłużne papiery wartościowe – obligacje Skarbu Państwa oraz bony pieniężne NBK (aktywa o dużej płynności oraz niskim stopniu ryzyka) oraz lokaty w Banku Zrzeszającym stanowiły zabezpieczenie płynności Banku.

Bank w analizowanym okresie nie zawierał transakcji na instrumentach pochodnych i nie posiada ich na datę bilansu. Dłużne papiery wartościowe zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży (obligacje Skarbu Państwa, akcje BPS S.A.) oraz jako utrzymywane do terminu zapadalności (bony pieniężne NBP, obligacje BPS S.A., obligacje Skarbu Państwa, obligacje komunalne, obligacje BGK).

Nakłady inwestycyjne

Działania Banku w zakresie zarządzania majątkiem wynikały z konieczności zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa działania, rozwoju infrastruktury informatycznej oraz wdrożenia w Banku rozwiązań niskoemisyjnych w zakresie zapotrzebowania na energię świetlną oraz energię ciepłą. Nakłady związane były z zakończeniem realizacji dwóch projektów:

- 1) w zakresie transformacji cyfrowej Banku, która ma zapewnić zarówno zwiększenie bezpieczeństwa teleinformatycznego Banku, przetwarzanych danych osobowych, zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa pracy pracowników, jak i usprawnić obsługę klienta, umożliwić wdrażanie w przyszłości nowych form obsługi, w tym on-line, jak i ograniczyć koszty

eksploatacyjne, ograniczyć koszty zużycia energii, mitygować ryzyko operacyjne oraz zrationalizować zasoby wykorzystywane w jednostkach organizacyjnych Banku. W roku 2023 poniesiono nakłady na infrastrukturę informatyczną, urządzenia techniczne i maszyny, środki transportu oraz wyposażenie. Dodatkowo poniesiono nakłady na zakup licencji niezbędnych do funkcjonowania systemu finansowo-księgowego, systemu zarządzania ryzykami oraz możliwości realizacji obowiązków nałożonych na Bank przepisami prawa. Nakłady poniesione zostały również na materiały eksploatacyjne sprzętu komputerowego oraz koszty zużycia materiałów w zakresie eksploatacji budynków.

- 2) w zakresie modernizacji Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu pod kątem wdrożenia rozwiązań niskoemisyjnych w zakresie zużycia i produkcji energii – wdrożenie rozwiązań niskoemisyjnych, mitygujących wzrost kosztów energii elektrycznej i centralnego ogrzewania. W ramach działania wymieniono we wszystkich Jednostkach organizacyjnych Banku oświetlenie sufitowe, zastępując świetlówki jarzeniowe, świetlówkami w technologii LED. Ponadto w Centrali Banku zainstalowano jako główne źródło zasilania instalacji c.o. gruntową pompę ciepła oraz zamontowano na dachu budynku Centrali instalację fotowoltaiczną o mocy 17,22 kW.

Podejmowane przez Zarządu Banku działania ukierunkowane na racjonalną modernizację i odtwarzanie zasobów Banku wpisują się w realizację zielonej strategii (ESG) i realizują założenia gospodarki niskoemisyjnej.

W okresie 12 m-cy 2023 roku poniesiono nakłady inwestycyjne zwiększające rzeczowy majątek trwały w wysokości 1 039 tys. zł, w tym:

- 1) nakłady na infrastrukturę informatyczną - 56 tys. zł;
- 2) nakłady na urządzenia techniczne i maszyny - 825 tys. zł;
- 3) środki transportu - 37 tys. zł;
- 4) pozostałe wyposażenie – 121 tys. zł;

oraz nakłady na wartości niematerialne i prawne - 64 tys. zł (zakup licencji aplikacji użytkowych).

III. SYTUACJA EKONOMICZNO – FINANSOWA BANKU W 2023 r.

Sytuacja ekonomiczno - finansowa

Suma bilansowa Banku na koniec grudnia 2023 r. wynosiła 626 621 tys. zł i w porównaniu do końca 2022 r. jest wyższa o 87 835 tys. zł, tj. o 16,30 %. Wzrost sumy bilansowej wynika w głównej mierze ze wzrostu bazy depozytowej. Wykonanie planu w zakresie poziomu sumy bilansowej na koniec IV kwartału 2023 roku wynosi 116 %.

Poziom sumy bilansowej kreowany jest w głównej mierze przez wartość zgromadzonych depozytów, które na koniec 2023 r. wyniosły 548 964 tys. zł i odnotowały wzrost o 14,20%. Biorąc pod uwagę

strukturę depozytów, nastąpił wzrost zarówno depozytów bieżących jak i depozytów terminowych, co należy wiązać z uatrakcyjnieniem oprocentowania lokat. W strukturze podmiotowej depozytów terminowych zanotowano spadek środków na rachunkach terminowych przedsiębiorców indywidualnych oraz jednostek samorządu terytorialnego, w pozostałych grupach podmiotów nastąpił wzrost. W zakresie depozytów bieżących nastąpił wzrost stanu środków na rachunkach przedsiębiorstw i spółek prywatnych, przedsiębiorców indywidualnych, rolników indywidualnych oraz osób prywatnych przy jednoczesnym spadku w grupie innych jednostek niefinansowych i JST.

Podstawową część aktywów stanowiła wartość dłużnych papierów wartościowych (279 486 tys. zł), na drugim miejscu należności od sektora niefinansowego (194 881 tys. zł). W tym zakresie w roku 2023 nie nastąpiła istotna zmiana struktury bilansu. Rok 2023 jest kolejnym rokiem z największym udziałem w bilansie dłużnych papierów wartościowych. Udział dłużnych papierów wartościowych w sumie bilansowej zwiększył się z 43 % na koniec 2022 r. do 44,6 % na koniec 2023. Natomiast udział należności od sektora niefinansowego zwiększył się z poziomu 30,9 % w roku 2022 do poziomu 31,1%. Wzrost od roku 2021 wartości dłużnych papierów wartościowych związany jest z poszukiwaniem przez Bank dodatkowych źródeł dochodu (większe zaangażowanie wolnych środków w bezpieczne dłużne papiery wartościowe) przy mniejszej dynamice przyrostu obliiga kredytowego. Sytuacja gospodarcza Polski, odczuwalne skutki pandemii, rosnące ceny energii i inflacji, konsekwencje gospodarcze rosyjskiej agresji na Ukrainę, utrzymujące się wysokie stopy procentowe negatywnie wpływają na działalność kredytową Banku, dlatego też wprowadzenie kredytów płynnościowych jako nowej linii kredytów preferencyjnych z dopłatą ARiMR do odsetek przyczyniło się do wzrostu dynamiki udziału kredytów obrotowych, co pozwoliło zmitygować spadek zapotrzebowania na kredyty inwestycyjne i realizację obliiga kredytowego, powyżej wielkości założonej w planie finansowym na 2023 rok.

Należności od sektora finansowego stanowiły trzecią istotną pozycję w sumie bilansowej na koniec 2023 r., ich wartość wzrosła o 19 267 tys. zł, tj. o 23,49% i wyniosła 101 277 tys. zł, stanowiąc 16,2 % sumy aktywów.

Należności od sektora budżetowego zmniejszyły się o 4 766 tys. zł i na koniec 2023 r. wyniosły 30 013 tys. zł, stanowiąc 4,8 % sumy aktywów (na koniec 2022 r. – 6,5%).

Rzeczowy majątek trwały netto wynosił 7 783 tys. zł i zmniejszył się o 703 tys. zł w porównaniu do 2022 roku, wartości niematerialne i prawne netto zmniejszyły się o 15 tys. zł i wyniosły 184 tys. zł.

Dominującą pozycję w strukturze pasywów stanowiły zobowiązania wobec sektora niefinansowego z tytułu środków zdeponowanych przez klientów na rachunkach bieżących i terminowych – 77,6 % ogółu pasywów. Na koniec grudnia 2023 roku zobowiązania wobec sektora niefinansowego wyniosły 486 538 tys. zł i wzrosły w porównaniu do końca 2022 roku o 87 759 tys. zł, tj. o 22%. Świadczy to

o ofercie produktowej dostosowanej do potrzeb Klientów Banku oraz o niesłabnącym zaufaniu jakim cieszy się Bank wśród depozytariuszy.

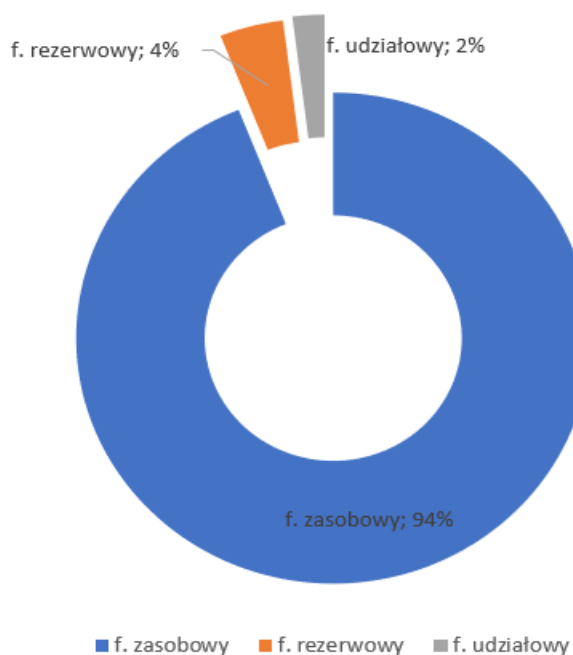
Na koniec 2023 r. nastąpił spadek o 23 % zobowiązań wobec sektora budżetowego, które wyniosły 63 944 tys. zł i stanowiły 10,2 % ogółu pasywów. Wiąże się to z sukcesywnym wykorzystywaniem przez JST środków jakie otrzymały na koniec 2021 r. na realizację w kolejnych trzech latach budżetowych środków.

Na koniec 2023 r. Bank nie posiadał zobowiązań wobec sektora finansowego.

Kapitały Banku na koniec 2023 r. wyniosły 43 969 tys. zł, w tym:

- kapitał (fundusz) podstawowy: 772 tys. zł,
- kapitał (fundusz) zasobowy: 41 242 tys. zł,
- kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny: 217 tys. zł,
- fundusze rezerwowe: 1 738 tys. zł.

i stanowiły 7 % sumy bilansowej.

Kapitały Banku wzrosły w stosunku do roku 2022 o 11 082 tys. zł, co wynika z: zaliczenia na fundusze nadwyżki bilansowej za rok 2023 (kwota 10 756 tys. zł), pomniejszenia stanu liczebnego członków Banku (zmniejszenie o 163 tys. zł), zwiększenia funduszu z aktualizacji wyceny (zwiększenie o 489 tys. zł).

Pozycje pozabilansowe ogółem na koniec 2023 r. ukształtowały się na poziomie 17 767 tys. zł.

Na pozycje pozabilansowe składają się:

- zobowiązania udzielone – 14 767 tys. zł,

w tym: finansowe – 14 571 tys. zł, gwarancyjne – 196 tys. zł,

- zobowiązania otrzymane finansowe 3 000 tys. zł (debet w rachunku bieżącym Banku).

Do zobowiązań finansowych udzielonych zaliczane są przyznane Klientom Banku, a nie wykorzystane linie kredytowe.

W porównaniu do roku 2022 uległy zmniejszeniu zobowiązania udzielone zarówno finansowe, jak i gwarancyjne.

Analiza rentowności Banku

W 2023 r. Powiatowy Bank Spółdzielczy w Zamościu osiągnął zysk brutto w wysokości 20 273 tys. zł; po obciążeniu podatkiem dochodowym w kwocie 4 220 tys. zł, zysk netto wyniósł 16 053 tys. zł.

W porównaniu do 2022 r.:

- zysk brutto był wyższy o kwotę 6 058 tys. zł, tj. o 42,62 %
- zysk netto był wyższy o kwotę 5 298 tys. zł, tj. 49,25 %.

Szczegółowe pozycje rachunku zysków i strat przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł.):

poz.	wyszczególnienie	za 2023 r.	za 2022 r.	zmiana 2023/2022	dynamika 2023/2022
I.	Przychody z tytułu odsetek	42 756	32 266	10 490	132,51%
II.	Koszty odsetek	8 210	3 049	5 161	269,27%
III.	Wynik z tytułu odsetek	34 546	29 216	5 330	118,24%
IV.	Przychody z tytułu prowizji	4 286	4 386	- 100	97,72%
V.	Koszty prowizji	457	592	- 135	77,20%
VI.	Wynik z tytułu prowizji	3 829	3 794	35	100,92%
VII.	Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych pap.wart. i innych instr.finan.	0	0	0	0%
VIII.	Wynik operacji finansowych	364	215	149	169,30%
IX.	Wynik z pozycji wymiany	59	100	- 41	59,00%
X.	Wynik na działalności bankowej	38 798	33 325	5 473	116,42%
XI.	Pozostałe przychody operacyjne	1 633	849	784	192,34%
XII.	Pozostałe koszty operacyjne	1 089	153	936	711,76%
XIII.	Koszty działania banku	14 046	12 318	1 728	114,03%
XIV.	Amortyzacja środków trwałych oraz wart.niem. i pr.	798	871	- 73	91,62%
XV.	Odpisy na rezerwy i aktualizacji wartości	6 402	8 314	1 912	77,00%

XVI.	Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	2 177	1 698	479	128,21%
XVII.	Różnica wartości rezerw i aktualizacji	4 225	6 617	2 392	63,85%
XVIII.	Wynik działalności operacyjnej	20 273	14 215	6 058	142,62%
XIX.	Wynik operacji nadzwyczajnych	0	0	0	0%
XX.	Zysk (strata) brutto	20 273	14 215	6 058	142,62%
XXI.	Podatek dochodowy	4 220	3 459	761	122,00%
XXII.	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty)	0	0	0	0%
XXIII.	Zysk (strata) netto	16 053	10 756	5 297	149,25%

Wyższy wynik finansowy brutto na koniec 2023 r. w porównaniu do końca roku ubiegłego wynika w szczególności z:

- 1) wyższego wyniku z tytułu odsetek,
- 2) wyższego wyniku z tytułu prowizji,
- 3) wyższego wyniku operacji finansowych,
- 4) niższych kosztów amortyzacji,
- 5) niższego obciążenia różnicą wartości rezerw i odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi.

Na wyższy wynik z tytułu odsetek wpłynęły w znaczącym stopniu trwające od października 2021 r. do września 2022 r. podwyżki stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej. Przez ten okres stopa referencyjna wzrosła z 0,10% do 6,75%. Podobną dynamikę wzrostu w tym okresie obserwowano dla stóp procentowych na rynku międzybankowym. Obniżka stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej oraz na rynku międzybankowym w miesiącu wrześniu i październiku 2023 r. (łącznie o 1 p.p.) nie miała istotnego wpływu na wynik odsetkowych w 2023 r., jej skutki w większym stopniu zmniejszą przychody odsetkowe, a tym samym wynik finansowy w 2024 roku. W znacznym stopniu wynik z tytułu odsetek wykreowany był dzięki przychodom z tytułu odsetek od papierów wartościowych oraz lokat składanych w Banku Zrzeszającym. Aktywne działania Banku w zakresie zaangażowania w bezpieczne dłużne papiery wartościowe (w tym bony pieniężne NBP) pozwoliło na osiągnięcie zwiększonych przychodów odsetkowych, a tym samym wyniku z tytułu odsetek, mimo zwiększonego obciążenia z tytułu odsetek, jakie Bank płacił deponentom.

W roku 2023 r. Bank sukcesywnie zwiększał oprocentowanie depozytów Klientów, uwzględniając trendy rynkowe oraz własne zapotrzebowanie na środki pieniężne.

Poprawie w porównaniu do poprzedniego roku uległ również wynik z tytułu prowizji, głównie z tytułu niższych kosztów związanych z transakcjami wykonywanymi kartami płatniczymi.

Wyższy wynik operacji finansowych Bank osiągnął głównie z tytułu rozliczanego dyskonta od dłużnych papierów wartościowych zakupionych w 2023 roku.

W strukturze przychodów z działalności bankowej największą pozycję stanowiły przychody z tytułu odsetek, które osiągnęły wartość 42 756 tys. zł i wzrosły w porównaniu do poprzedniego roku o 10 490 zł, tj. o 32,51%. Drugą pozycję w strukturze przychodów stanowiły przychody z tytułu prowizji z kwotą 4 286 tys. zł, które zmniejszyły się w porównaniu do roku ubiegłego o 100 tys. zł., co spowodowane jest spadkiem wypłat gotówkowych w kasach Banku z rachunków klientów instytucjonalnych.

Na przychody z tytułu odsetek składają się :

- odsetki od kredytów w kwocie 19 746 tys. zł - wzrost o 3 538 tys. zł (21,83 % r/r),
- odsetki od kredytów rozliczane wg ESP w kwocie 46 tys. zł – wzrost o 46 tys. zł (100% r/r)
- prowizje rozliczane wg ESP w kwocie 523 tys. zł - spadek o 122 tys. zł (18,91 % r/r),
- dopłaty ARiMR w kwocie 937 tys. zł - wzrost o 322 tys. zł (52,36% r/r),
- odsetki od lokat bankowych w kwocie 5 803 tys. zł - wzrost o 769 tys. zł (15,28% r/r),
- odsetki od papierów wartościowych w kwocie 15 701 tys. zł - wzrost o 5 938 tys. zł (60,82% r/r).

W strukturze kosztów działalności bankowej największą pozycję stanowiły koszty z tytułu odsetek od środków na rachunkach Klientów - kwota 8 210 tys. zł i były wyższe od poprzedniego roku o 5 161 tys. zł (169,27 %). Natomiast w porównaniu do roku 2022 spadły koszty z tytułu prowizji, z poziomu 592 tys. zł do poziomu 457 tys. zł, i były niższe o 135 tys. zł (o 22,80 %).

Wynik na działalności bankowej w 2023 r. wyniósł 38 798 tys. zł i był wyższy o 5 473 tys. zł w porównaniu do 2022 r. tj. o 16,42 % głównie poprzez wzrost wyniku z tytułu odsetek.

Wynik z tytułu odsetek, który ma największy udział w wyniku działalności bankowej wzrósł o 5 330 tys. zł (18,24 % r/r).

Wynik z tytułu prowizji - drugie pod względem wielkości źródło wyniku działalności bankowej, który wyniósł 3 829 tys. zł i był wyższy w porównaniu do 2022 r. o 35 tys. zł, tj. 0,92%.

W strukturze wyniku na działalności bankowej w roku 2023 wzrósł udział wyniku z tytułu odsetek z 87,67% w roku 2022 do 89,04 % w roku 2023 oraz wzrósł udział wyniku operacji finansowych z 0,65% w roku 2022 do 0,94% w roku 2023, przy spadku udziału pozostałych pozycji.

Struktura wyniku działalności bankowej

rok 2023	rok 2022
----------	----------

Wynik z tytułu odsetek	89,04 %	87,67 %
Wynik z tytułu prowizji	9,87 %	11,38 %
Wynik operacji finansowych	0,94 %	0,65 %
Wynik z pozycji wymiany	0,15 %	0,30 %

W 2023 roku w porównaniu do roku 2022 zmniejszyło się również obciążenie wyniku działalności bankowej kosztami zabezpieczenia ryzyka kredytowego. Różnica wartości rezerw i aktualizacji na 31.12.2023 r. wyniosła 4 225 tys. zł i stanowiła 10,89 % wyniku na działalności bankowej, gdzie w roku poprzednim udział ten wynosił 19,86 %.

Główną pozycją kosztów są koszty działania banku, które wyniosły 14 046 tys. zł. W porównaniu do roku poprzedniego były one wyższe o 1 728 tys. zł (14,03 %).

W strukturze kosztów działania Banku główną pozycję stanowiły koszty wynagrodzeń z ubezpieczeniami i innymi świadczeniami na rzecz pracowników wraz z rezerwami na przyszłe zobowiązania – 8 130 tys. zł tj. 57,88 % i były wyższe w porównaniu do 2022 r. o 1 492 tys. zł (22,48 %).

Koszty rzeczowe obejmujące m.in.: koszty utrzymania budynków, koszty transportu, usług outsourcingu bankomatów, zakupu i utrzymania urządzeń biurowych, materiałów biurowych, druków, koszty informatyki i serwisu oprogramowania, koszty telekomunikacyjne i pocztowe, ubezpieczeń majątkowych, reklamy, podróży służbowych, audytu i badania sprawozdania finansowego, koszty podatków i opłat, koszty związane z BFG, KNF, IPS - w 2023 r. wyniosły 5 916 tys. zł i stanowiły 42,12 % w strukturze kosztów działania Banku. W porównaniu z rokiem ubiegłym były wyższe o 236 tys. zł (4,16 %). Wzrost kosztów rzeczowych jest pokłosiem inflacji, widocznego wzrostu wynagrodzenia na rzecz dostawców towarów i usług nabywanych przez Bank, zwłaszcza w zakresie cen energii. Podjęte przez Zarząd Banku działania w zakresie transformacji cyfrowej, organizacyjne w zakresie funkcjonowania placówek i prowadzenia gospodarki własnej pozwoliły na częściowe ograniczenie negatywnego trendu.

Koszty działania absorbowwały wynik na działalności bankowej w 36,20 %.

Koszty amortyzacji na poziomie 798 tys. zł były niższe o 73 tys. zł, tj. o 8,38 % w porównaniu do roku ubiegłego.

Efektywność działania Banku mierzona wynikiem finansowym netto i wskaźnikami rentowności uległa poprawie w porównaniu do roku 2022:

- 1) wskaźnik rentowności netto wyniósł 51,66 %;
- 2) stopa zwrotu na aktywach netto wyniosła 2,56 %;
- 3) stopa zwrotu na kapitale netto wyniosła 33,28 %;

- 4) C/I wyniosło 37,73 %;
- 5) wskaźnik efektywności działania 165,24%.

Wskaźnik C/I wyniósł 37,73% i ukształtował się na poziomie korzystniejszym niż planowano. Wpływ na to miał wyższy niż planowano wynik na działalności bankowej, korzystniejszy wynik pozostałych operacji oraz niższe koszty działania i koszty amortyzacji.

Poziom wskaźników efektywnościowych (ROA netto, ROE netto) ukształtował się na poziomie korzystniejszym niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, korzystniejszym od wielkości planowanych, na poziomie wyższym niż w latach poprzednich oraz wyższym od średniego poziomu w/w wskaźników banków z grupy rówieśniczej, uczestników Systemu Ochrony.

IV. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Cele i zasady zarządzania ryzykiem

Głównym celem zarządzania ryzykiem w Banku jest zapewnienie bezpieczeństwa środkom, które zostały powierzone Bankowi przez Klientów oraz realizowanie stabilnego wzrostu dochodów.

Bank skutecznie zarządza ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem. Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku, ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:

- 1) odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, wyrażanego przez nieprzekraczanie przyjętego apetytu na ryzyko,
- 2) odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

Rada Nadzorcza Banku przy wsparciu Komitetu Audytu sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

W celu ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, Zarząd wdrożył i realizuje „Strategię zarządzania ryzykiem”, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku, która określa podstawowe założenia i cele, a także organizację systemu zarządzania ryzykiem w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Zamościu.

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, z uwzględnieniem wymogów nadzorczych, uregulowane zostały we wprowadzonych przez Zarząd Banku i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą strategiach i politykach obejmujących obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne. Uszczegółowienie procesu zarządzania ryzykami zawarte jest w instrukcjach i regulaminach wprowadzonych przez Zarząd. Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania: gromadzenie informacji, identyfikację i ocenę ryzyka, limitowanie ryzyka, pomiar i monitorowanie ryzyka, raportowanie, zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze) oraz kontrolę wewnętrzną i audyt w zakresie zarządzania ryzykiem.

W celu realizacji procesu zarządzania ryzykami Bank wdrożył:

- 1) odpowiednie środowisko zarządzania ryzykiem obejmujące strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykiem, system informacji zarządczej, zarządzanie kadrami. W strukturze organizacyjnej funkcjonuje Zespół zarządzania ryzykami i analiz odpowiedzialny za gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka,
- 2) rozwiązania zapewniające odpowiedni poziom merytoryczny pracowników wykonujących czynności związane z zarządzaniem ryzykiem, w szczególności poprzez zapewnienie szkoleń niezbędnych do podnoszenia kwalifikacji pracowników.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku zapewniono rozdział funkcji związanych z generowaniem ryzyka (działalność operacyjna) od funkcji jego pomiaru, monitorowania i kontroli poprzez organizację systemu opartą, stosownie do wymagań określonych w rozporządzeniu:

1) Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 08.06.2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach,

2) Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądu strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego,

o podział zadań realizowanych na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):

- 1) pierwszy poziom - operacyjne zarządzanie działalnością, w tym operacyjne zarządzanie ryzykiem Banku, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank,
- 2) drugi poziom - zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt 1; a także działalność komórki do spraw zgodności,
- 3) trzeci poziom - działalność audytu wewnętrznego realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, której Bank jest uczestnikiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane przez Zarząd na pierwszym lub drugim poziomie uwzględnia, w ramach przypisanych obowiązków poszczególnym Członkom Zarządu, rozdzielanie funkcji związanych z nadzorem nad ryzykiem (w tym przypisanego Prezesowi Zarządu nadzoru na ryzykami istotnymi w Banku), od nadzoru nad działalnością operacyjną, która to ryzyko generuje.

Zarządzanie ryzykiem podlega systemowi kontroli wewnętrznej zorganizowanej, zgodnie z Regulaminem „System kontroli wewnętrznej”, na trzech niezależnych liniach obrony, w ramach którego zidentyfikowane są procesy, mechanizmy kontrolne, wraz z określeniem ich roli i istotności. Mechanizmy kontrolne podlegają niezależnemu monitorowaniu, przez komórki organizacyjne na I i II linii obrony, poprzez bieżącą weryfikację i okresowe testowanie.

W 2023 r. dokonano corocznego przeglądu zarządczego i aktualizacji strategii, polityk i instrukcji zarządzania ryzykami w celu dostosowania ich zapisów do zmian przepisów prawnych, profilu ryzyka i zakresu działalności Banku. W ramach przeglądu zweryfikowano również metodologie identyfikacji, pomiaru, monitorowania, raportowania i kontroli ryzyka oraz rodzaje i wielkości limitów ostrożnościowych i dostosowano do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności Banku oraz otoczenia, w którym Bank działa.

Profil ryzyka w Banku wyznaczają zaakceptowane przez Radę Nadzorczą w „Strategii zarządzania ryzykiem” wskaźniki nadrzędne (rozumiane jako strategiczne limity) oraz wskaźniki poziomu ryzyka (apetyt na ryzyko) dla poszczególnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w Banku i uznanych jako istotne. W ramach kontroli ryzyka Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności mechanizmy kontrolne dotyczące zarządzania ryzykiem, w szczególności w postaci limitów wewnętrznych ograniczających poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

W Banku obowiązują wewnętrzne limity dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka, które Bank uznaje za istotne i mierzalne.

Ustalanie, przestrzeganie i monitoring wewnętrznych limitów ma na celu ograniczanie ekspozycji na ryzyko, a także wykrywanie przypadków niepożądanego wzrostu ryzyka.

Szczegółowe zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów oraz ich wysokość zostały zaakceptowane przez Zarząd.

Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku (apetytu/tolerancji na ryzyko). Dodatkowo w roku 2023 stosowano poziomy ostrzegawcze poszczególnych limitów dla zapewnienia systemu wczesnego ostrzegania.

W Banku zidentyfikowane zostały następujące, trwale istotne, rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu:

- 1) ryzyko kredytowe obejmujące ryzyko rezydualne, ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 2) ryzyko koncentracji,
- 3) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,

- 4) ryzyko rynkowe: walutowe,
- 5) ryzyko płynności,
- 6) ryzyko operacyjne zawierające w sobie ryzyko systemów informatycznych i bezpieczeństwa informacji,
- 7) ryzyko braku zgodności,
- 8) ryzyko wyniku finansowego,
- 9) ryzyko kapitałowe, w tym ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

W trakcie roku 2023 nie doszło do przekroczenia limitów strategicznych oraz limitów wewnętrznych.

Analiza i ocena ryzyk oraz adekwatności kapitałowej za 2023 rok

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych, spowodowanych nie wywiązywaniem się klienta lub kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy w określonym w umowie terminie. Z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, ryzyko kredytowe istotnie wpływa na działalność Banku.

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku, jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważanego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych oraz dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych, jednocześnie uwzględniając czynniki narażenia na ryzyko ESG wynikające z ekspozycji wobec klientów i kontrahentów.

W związku z oceną czynników ESG na poziomie pojedynczej transakcji - Bank posiada ustalony limit dla ekspozycji kredytowych o ryzyku ESG – wysokie – w odniesieniu do wartości ekspozycji kredytowych netto.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- 1) ryzykiem kredytowym,
- 2) ryzykiem kredytowym ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 3) ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 4) ryzykiem rezydualnym.

Ryzyko koncentracji

Celem zarządzania ryzykiem koncentracji jest:

- 1) zapewnienie odpowiedniej dywersyfikacji portfela aktywów, pozwalającej zredukować ryzyko kredytowe związane z niewypłacalnością podmiotów, charakteryzujących się podobnym profilem działania (branża, region gospodarczy) lub wielkości ekspozycji,
- 2) przestrzeganie limitów zewnętrznych określonych w regulacjach wspólnotowych oraz w Prawie bankowym,
- 3) zapewnienie odpowiedniej dywersyfikacji zabezpieczeń, pozwalającej zredukować ryzyko zmian rynkowych wartości przyjętych zabezpieczeń kredytowych,
- 4) utrzymanie koncentracji zgodnej z założonym apetytem na ryzyko.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego to możliwość spadku/wzrostu dochodów odsetkowych spowodowana przewidywanymi lub nieoczekiwanymi zmianami rynkowymi stóp procentowych. Zasadniczo dotyczy zagrożenia zrealizowania wyniku odsetkowego, a tym samym odnosi się do aktywów i pasywów, a także potencjalnie pozycji pozabilansowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Celem strategicznym Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą. Ryzyko stopy procentowej monitorowane jest poprzez analizę ryzyka luki niedopasowania terminów przeszacowania w połączeniu z ustalonym na dany rok obrachunkowy przez Zarząd Banku limitem dopuszczalnego ryzyka wyniku odsetkowego, akceptowanym przez Radę Nadzorczą. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowania, ryzykiem bazowym oraz kontroli ryzyka opcji klienta.

Ryzyko walutowe (rynkowe)

Ryzyko walutowe jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach. Zmienność kursów walut związana jest z czynnikami całkowicie niezależnymi od Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, stałe zwiększanie obrotu dewizowego przy stałym wzroście przychodów z tytułu wymiany i jednoczesnym utrzymywaniu pozycji walutowej

na poziomie zapewniającym bezpieczeństwo Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest utrzymanie całkowitej pozycji walutowej na poziomie nie powodującym powstania obowiązku tworzenia wymogu kapitałowego. Działalność walutowa Banku jest marginalna. Bank utrzymuje pozycje walutowe całkowite w wysokości nie przekraczającej 2% kapitału uznanego, co nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe. Limit całkowitej pozycji walutowej na zakończenie dnia roboczego wynosi w Banku 2% uznanego kapitału.

Zgodnie ze strukturą bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą. Operacyjną działalność walutową prowadzą Oddziały Banku.

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności definiowane jest jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat realizacji zobowiązań. Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności płatniczej, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Zarządzanie płynnością ma na celu dostosowanie utrzymywanego poziomu aktywów płynnych do rodzaju i rozmiarów prowadzonej działalności oraz zapewnienie posiadania i/lub łatwego dostępu do dostatecznej ilości środków finansowych, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów Banku (deponenci i kredytobiorcy). W realizacji tego celu za szczególnie istotne uznaje się dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób prywatnych i rolników indywidualnych oraz utrzymanie bezpiecznego poziomu wszystkich wskaźników płynnościowych, w tym w szczególności wewnętrznych/ wspierających wskaźników miar płynności - wskaźnika NSFR i wskaźnika LCR określonego w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r., uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych. Celem polityki Banku w zakresie utrzymania płynności jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz określenie rozwiązań (planów awaryjnych) umożliwiających jej przetrwanie. Tak przyjęty cel, sprowadza zagadnienia płynności do obszaru stabilności źródeł finansowania Banku oraz możliwości upłynnienia posiadanych aktywów w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

W związku z powyższym, celem zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury bilansu Banku oraz zobowiązań pozabilansowych, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz mogące się pojawić potrzeby w wyniku zmian na rynku pieniężnym lub zachowań klientów.

Bank utrzymuje płynność kierując się realizacją następujących celów operacyjnych:

- 1) zarządzanie płynnością śróddzienną w celu zapewnienia bieżącego wykonywania przez Bank zobowiązań płatniczych i rozliczeniowych – zarówno w warunkach normalnych, jak i w warunkach skrajnych,
- 2) utrzymywanie nadwyżki nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych na poziomie pozwalającym na regulowanie krótko i średnioterminowych potrzeb płynnościowych Banku, zarówno w warunkach normalnych, jak i w warunkach skrajnych,
- 3) uwzględnienie potrzeb płynności finansowej na etapie przygotowywania rocznych i długookresowych planów działalności Banku (w szczególności planów akcji kredytowej).

Polityka zarządzania płynnością finansową Banku uwzględnia zasady i normy określone w regulacjach wydawanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W procesie zarządzania płynnością finansową Banku istotne jest skorelowanie akcji kredytowej ze stabilnym wzrostem bazy depozytowej. Rozwój akcji kredytowej uzależniony jest bowiem ściśle od poziomu stabilnej bazy depozytowej w Banku.

Ryzyko operacyjne

Pod pojęciem ryzyka operacyjnego rozumie się możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procedur, błędów ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

Ponadto Bank dostosował także system zarządzania ryzykiem operacyjnym do zaleceń wynikających z Rekomendacji M Komisji Nadzoru Finansowego stanowiącej zbiór zasad dobrych praktyk w zakresie ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach a także Rekomendacji D dotyczącej zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, jak również bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w Internecie.

Ryzyko operacyjne obejmuje także ryzyko bezpieczeństwa usług płatniczych - ryzyko wynikające z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych lub zdarzeń zewnętrznych, które mają lub mogą mieć niekorzystny wpływ na dostępność, integralność i poufność systemów informacyjno-komunikacyjnych (ICT) lub informacji wykorzystywanych do świadczenia usług płatniczych. Obejmuje ono również ryzyko wynikające z cyberataków lub niewystarczającego bezpieczeństwa fizycznego (EBA/GL/2017/17).

Bank określa akceptowalny poziom ryzyka operacyjnego (apetyt na ryzyko) oraz limity tolerancji dla klas zdarzeń rozumianych jako rodzaje zdarzeń ujęte w Załączniku nr 1 do Rekomendacji M.

Poziom ryzyka operacyjnego jest monitorowany we wszystkich obszarach działania Banku charakteryzujących się wysoką podatnością na ryzyko.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności to ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych w procesach funkcjonujących w Banku.

W celu redukcji ryzyka braku zgodności Rada Nadzorcza i Zarząd Banku wprowadził „Zasady dobrej praktyki bankowej w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Zamościu” oraz „Kodeks etyki” stanowiące zbiór zasad profesjonalnego i zgodnego z najlepszymi standardami zasad postępowania pracowników Banku.

Ryzyko wyniku finansowego

Ryzyko wyniku finansowego jest to ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

Podstawowym celem w zakresie zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest utrzymanie odpowiedniego poziomu wyniku finansowego, oznaczającego uzyskiwanie wyników finansowych w wysokości zapewniającej możliwość prowadzenia bieżącej działalności i odpowiedniego rozwoju Banku, w tym zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

Ryzyko kapitałowe i adekwatność kapitałowa

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka kapitałowego jest utrzymywanie kapitałów Banku na poziomie adekwatnym do skali ponoszonego przez Bank ryzyka i umożliwiającym bezpieczne funkcjonowanie.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju

prowadzonej działalności poprzez maksymalizację wyniku finansowego oraz jego przeznaczanie na zwiększenie funduszy własnych Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest zapobieganie podejmowaniu nadmiernego i niemożliwego do pokrycia przez Bank ryzyka dźwigni finansowej.

Zgodnie z przyjętą polityką kapitałową celem Banku jest utrzymywanie kapitału na poziomie adekwatnym do rodzaju i skali prowadzonej działalności oraz ponoszonego ryzyka. Wielkość funduszy własnych wymaganych dla zapewnienia bezpiecznej działalności Banku wyznaczana jest zgodnie z przepisami tzw. pakietu CRD IV/CRR, jak również z uwzględnieniem krajowych regulacji i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

Fundusze własne Banku jako kategoria wyliczana dla celów adekwatności kapitałowej na koniec 2023 r. wynosiły 48 241 tys. zł, stanowiły równowartość 11 094,99 tys. euro, według średniego kursu NBP z dnia 31.12.2023 r. (4,3480) i ponad dwukrotnie pokrywały oszacowaną przez Bank kwotę, niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającą przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny). Na dzień 31 grudnia 2023 r. fundusze własne Banku wg wartości bilansowej były wyższe w porównaniu do stanu na koniec 2022 r. o 11 082 tys. zł a uznany kapitał Banku wyższy o 11 090 tys. zł.

w tys. zł

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2023 r.
Fundusze własne, w tym	48 241
Kapitał TIER I, w tym:	43 741
Kapitał podstawowy TIER I	43 741
Kapitał dodatkowy TIER I	0
Kapitał TIER II	4 500
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko w tym:	236 102
Z tytułu ryzyka kredytowego	181 409
Z tytułu ryzyka walutowego	0
Z tytułu ryzyka operacyjnego	54 693
Kapitał wewnętrzny	21 167

Fundusze własne w pełni zapewniają pokrycie oszacowanej przez Bank kwoty, niezbędnej do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającej przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Oszacowany kapitał wewnętrzny wyniósł 21 167 tys. zł, stanowił 43,88 % funduszy własnych. Wysokość funduszy własnych jest dostosowana do rozmiarów prowadzonej działalności i podejmowanego ryzyka.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej z uwzględnieniem połączonego bufora. Na dzień 31.12.2023 r. Bank spełniał minimalne poziomy współczynników kapitałowych obowiązujących banki na poziomie regulacyjnym:

- łączny regulacyjny współczynnik kapitałowy (TCR) ukształtował się na poziomie 20,43%; znacznie przewyższa regulacyjne minimum 8%,
- regulacyjny współczynnik kapitału Tier I ukształtował się na poziomie 18,53% - znacznie powyżej regulacyjnego minimum 6,0%;
- regulacyjny współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET 1) osiągnął poziom 18,53% znacznie powyżej regulacyjnego minimum 4,5%.

Bank spełnia również wymogi:

- wymóg minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych MREL ukształtował się na poziomie powyżej minimalnego wymogu określonego przez BFG w planie przymusowej restrukturyzacji dla Banku jako 4,5% miary całkowitej i 12% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
- współczynnika kapitałowego ryzyka kredytowego (wskaźnik monitorowany w ramach systemu limitów określających dopuszczalny poziom ryzyka w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, wyznaczany w sposób określony w umowie Systemu Ochrony i uwzględniany przy ocenie Uczestnika Systemu w obszarze adekwatności kapitałowej) wartość współczynnika ukształtowała się na poziomie 18,53%, tj. znacznie powyżej przyjętego w polityce kapitałowej minimalnego poziomu 8%.

Fundusze własne zabezpieczają w pełni ryzyko generowane przez Bank. Przy obecnym poziomie funduszy własnych Bank posiada możliwości rozwoju skali działalności i tym samym wzrostu poziomu ryzyka. Wartość łącznego współczynnika kapitałowego świadczy o stabilnej pozycji Banku pod względem ponoszonego ryzyka w relacji do posiadanych funduszy własnych, jednakże wzrost ryzyka z tytułu wzrostu skali działania wymagać będzie również wzrostu bazy kapitałowej. Polityka kapitałowa uwzględnia systematyczny wzrost bazy kapitałowej poprzez przeznaczanie 90% zysku na fundusz zasobowy, co znajduje odzwierciedlenie w Planie kapitałowym na lata 2024-2026.

Bieżąca sytuacja Banku w zakresie adekwatności kapitałowej jest stabilna, Bank spełnia wymagania artykułu 12 Dyrektywy CRD IV dotyczące minimalnego poziomu kapitału założycielskiego. Struktura funduszy własnych jest prawidłowa, stabilny składnik funduszy własnych - fundusz zasobowy stanowi 93,8 % w strukturze funduszy własnych. Z tytułu odpisu z zysku za 2022 r. fundusz zasobowy wzrósł

o 9 756 tys. zł. Z tytułu odpisu z zysku za rok 2023 planuje się przeznaczyć kwotę 15 054 tys. zł na fundusz zasobowy, a kwota 1 000 tys. zł zasili fundusz ogólnego ryzyka .

Wskaźnik dźwigni na koniec 2023 r. ukształtował się na poziomie 8,16%.

V. ŁAD KORPORACYJNY i WEWNĘTRZNY

W związku z wydaniem przez Komisję Nadzoru Finansowego Uchwałą 218/2014 „Zasad Ładu Korporacyjnego”, Powiatowy Bank Spółdzielczy w Zamościu z siedzibą w Zamościu wprowadził „Zasady Ładu Korporacyjnego” określone w dokumencie Komisji Nadzoru Finansowego poprzez uchwalenie Polityki w zakresie stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych”, zgodnie z zasadą proporcjonalności i adekwatności wynikającą ze skali, charakteru działalności oraz specyfiki Banku.

Treść „Zasad Ładu Korporacyjnego” wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego znajduje się w Dzienniku Urzędowym Komisji Nadzoru Finansowego 2014 r. pod poz. 17, dostępnym również na stronie internetowej Komisji pod adresem: http://www.dziennikiurzedoweknf.gov.pl/pliki/Dz.Urz.KNF_z_2014_poz.17.

Polityka w zakresie stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych” przyjęta w Banku stanowi zbiór zasad określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne Banku w tym relacje z udziałowcami Banku i klientami, organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania.

Tekst Polityki w zakresie stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla Instytucji Nadzorowanych” (zwanej dalej też „Polityką”) dostępny jest w Oddziałach Banku oraz na stronie internetowej Banku pod adresem: <http://www.pbszamosc.pl>.

Dostosowując się do wymogów Rekomendacji Z Bank, do końca 2021 r. Bank wdrożył stosowne regulacje wewnętrzne, w tym Politykę ładu wewnętrznego oraz dokonał stosownych zmian w Polityce w zakresie stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”. Polityka w zakresie stosowania „Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” w nowym brzmieniu, uwzględniającym zapisy Rekomendacji Z, została zatwierdzona przez Zebranie Przedstawicieli w roku 2023.

Bank przestrzega ładu wewnętrznego obejmującego system zarządzania Bankiem, organizację Banku, zasady działania, uprawnienia, obowiązki i odpowiedzialność oraz wzajemne relacje Rady Nadzorczej, Zarządu i osób pełniących kluczowe funkcje w Banku określone w Statucie Banku, Polityce ładu

wewnętrznego oraz przyjętym w Banku zhierarchizowanym systemie regulacji wewnętrznych (strategii, polityk, procedur, instrukcji i in.).

VI. OCENA DZIAŁALNOŚCI BANKU ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU

Ocena działalności Banku w 2023 r.

W 2023 roku sytuacja ekonomiczno-finansowa Banku utrzymywała się na stabilnym poziomie, co zapewniło realizację przyjętego planu finansowego. Powiatowy Bank Spółdzielczy w Zamościu wypracował w 2023 r. zysk netto na poziomie 16 053 tys. zł, osiągając wskaźnik zwrotu na kapitale (ROE netto) w wysokości 33,28 %. Wielkość funduszy własnych zapewnia spełnienie wymogów regulacyjnych, osiągnięty poziom współczynników kapitałowych kształtuje się powyżej poziomu rekomendowanego przez KNF z uwzględnieniem bufora zabezpieczającego.

Wzrost stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej oraz na rynku międzybankowym w miesiącach październik 2021 – wrzesień 2022 stanowił pozytywny czynnik oddziaływania na sytuację ekonomiczno-finansową Banku, powodując znaczny wzrost dochodu odsetkowego, a zarazem wyniku finansowego Banku. Przy czym zauważalny jest zwłaszcza wzrost przychodu odsetkowego od dłużnych papierów wartościowych i lokat składanych w Banku Zrzeszającym. Na poprawę wyniku finansowego Banku przyczyniły się również podjęte decyzje biznesowe w zakresie zwiększonych inwestycji w dłużne papiery wartościowe oraz poszerzenie oferty produktowej Banku, dzięki czemu Bank pozyskał dodatkowe przychody. Utrzymujący się wysoki poziom stóp procentowych, przy jednoczesnych wysokich cenach energii i inflacji, która osiągnęła poziom niespotykane od czasów transformacji polskiej gospodarki na przełomie lat 80. i 90. ubiegłego wieku, brak środków z KPO, które mogłyby być wykorzystane na inwestycje, przy jednoczesnych zakłóceniach w łańcuchu dostaw spowodowanych tak pandemią, jak i agresją Rosji na Ukrainę w istotny sposób utrudniły funkcjonowanie biznesu według utartych wcześniej ram i schematów. Dlatego też wprowadzenie kredytów płynnościowych jako nowej linii kredytów preferencyjnych z dopłatą ARiMR do odsetek przyczyniło się do wzrostu dynamiki kredytów obrotowych, co pozwoliło zmitigować spadek zapotrzebowania na kredyty inwestycyjne i realizację obliża kredytowego, powyżej wielkości założonej w planie finansowym na 2023 rok.

Obniżka stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej oraz na rynku międzybankowym w miesiącu wrześniu i październiku 2023 r. (łącznie o 1 p.p.) nie miała istotnego wpływu na wynik odsetkowych w 2023 r., jej skutki w większym stopniu wpłyną na obniżenie przychodów odsetkowych, a tym samym wyniku finansowego w 2024 roku.

Poziom wygenerowanego zysku stanowi stabilne zasilenie kapitałów Banku na poziomie zapewniającym spełnienie wymagań regulacyjnych oraz adekwatnym do potrzeb prowadzenia bieżącej działalności oraz rozwoju Banku zgodnie z założeniami Strategii działania Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu oraz Planu operacyjnego na 2024 r.

Zgodnie z Polityką kapitałową co najmniej 90% zysku netto każdego roku ma być przekazywane na fundusz zasobowy. Za 2023 rok zysk w pełnej kwocie zasili fundusze Banku. Kwota 15 053 tys. zł przeznaczona zostanie na fundusz zasobowy, a kwota 1 000 tys. zł zasili fundusz ogólnego ryzyka. Mając na uwadze powyższe Zarząd Banku pozytywnie ocenia prowadzoną w 2023 r. roku działalność operacyjną jak i osiągnięty w 2023 r. wynik finansowy. Pomimo bardzo trudnej sytuacji ekonomicznej, spowodowanej stanem epidemii, działaniami wojennymi w bezpośrednim sąsiedztwie Polski, wysoką inflacją, rosnących kosztów prowadzenia działalności, braku środków z KPO, niepewności i dużej zmienności otoczenia prawnego, dzięki racjonalnym i dostosowanym do zmieniających się warunków działania decyzjom zarządczym:

- Bank przez cały 2023 r. zachował ciągłość działania – opracowano plany awaryjne na wypadek epidemii, eskalacji konfliktu zbrojnego za wschodnią granicą Polski, wydawano wytyczne w zakresie bieżącego działania jednostek;
- zapewniono osiągnięcie wysokiego wyniku finansowego – elastycznie reagowano na zmieniające się otoczenie gospodarcze poprzez dostosowanie poziomu oprocentowania gromadzonych od klientów środków, podejmowanie decyzji inwestycyjnych pozwalających na zwiększenie przychodów odsetkowych Banku;
- realizowano konsekwentnie opracowaną w 2020 r. strategię działania w odniesieniu do ekspozycji nieobsługiwanych – założenia leżące u podstaw jej opracowania mają zapewnić w długoterminowej perspektywie osiągnięcie akceptowalnego przez Zarząd poziomu wskaźnika ekspozycji nieobsługiwanych oraz minimalizacja ryzyka nadmiernego obciążenia funduszy Banku;
- zintensyfikowano działania windykacyjne, które przyniosły wymierne skutki dla Banku;
- uatrakcyjniano ofertę produktową dla Klientów – w ramach bankowości elektronicznej i mobilnej udostępniono funkcjonalność umożliwiającą definiowanie celów oszczędnościowych i systematyczne odkładanie na wyodrębnionym rachunku środków tzw. „Skarbonka”; udostępniono nową formę rozliczeń w systemie SORBNET; wprowadzono nowe produkty kredytowe z premią BGK – Kredyt Technologiczny i Kredyt Ekologiczny;
- podjęto działania ograniczające koszty działania Banku (likwidacja nierentownej jednostki sprzedażowej, sprzedaż budynków, w których nie była prowadzona działalność operacyjna, ograniczanie kosztów działania);

- przeprowadzono remonty w placówkach Banku w celu poprawy ich wizerunku, utrzymania właściwego stanu technicznego oraz eksploatacyjnego lokali, poprawy estetyki, funkcjonalności oraz bezpieczeństwa placówek;
- w celu zmniejszenia kosztów zużycia energii elektrycznej wymieniono świetlówki we wszystkich placówkach sprzedażowych oraz w Centrali Banku;
- zakupiono i zamontowano pompę ciepła – urządzenia niskoemisyjnego, wysoko energooszczędnego, o niskim śladzie węglowym - jako głównego źródła centralnego ogrzewania w budynku Banku w Zamościu – w celu uniezależnienia się od paliw kopalnych jako źródła energii wykorzystywanej do celów grzewczych, znacznego obniżenia kosztów ogrzewania budynku Banku w Zamościu, co stanowi element realizacji przez Bank strategii ESG oraz założeń „zielonego ładu”;
- zakupiono i zamontowano instalację fotowoltaiczną do produkcji energii elektrycznej na potrzeby Centrali Banku i Oddziału w Zamościu – co stanowi jedno z podstawowych źródeł tzw. zielonej energii, w celu pokrycia w całości zapotrzebowania na energię elektryczną pompy ciepła oraz innych urządzeń elektrycznych wykorzystywanych przez Centralę oraz Oddział Banku w Zamościu, co znacząco wpłynie na obniżenie kosztów energii generowanych przez w/w placówkę, jednocześnie – podobnie jak montaż gruntowej pompy ciepła - stanowi element realizacji przez Bank strategii ESG oraz założeń „zielonego ładu”.

W ocenie Zarządu podjęte działania w roku 2023, jak i przyjęte założenia w perspektywie długoterminowej stanowią solidną podstawę do konsekwentnego i bezpiecznego zwiększania skali działalności w kolejnych latach.

Należy ocenić, że zarówno sytuacja płynnościowa jak i kapitałowa Banku pozostaje stabilna. Bank korzysta z pożyczki podporządkowanej, co jest związane z procedurą przejęcia w roku 2020 BS w Dołhobyczowie, a opracowany w związku z tym plan kapitałowy zyskał akceptację KNF, która wydała zgodę na zaliczenie pożyczki do kapitału Tier II. Bank nie jest uzależniony od kredytów i pożyczek międzybankowych. Stabilna baza depozytowa oraz odpowiednie wyposażenie kapitałowe pozwala na bezpieczne prowadzenie działalności i realizowanie planów Banku.

Perspektywy rozwoju Banku w 2024 r.

W perspektywie roku 2024 osiągnięte przez Bank wyniki finansowe będą determinowane przez:

- 1) czynniki zewnętrzne:
 - a) utrzymujący się wysoki poziom stóp procentowych, które będą stanowić zarówno szansę na zwiększenie wyniku finansowego, jak i niebezpieczeństwo terminowego i pełnego realizowania zobowiązań przez Klientów Banku. Prognozy makroekonomiczne na 2024 r.

przewidują niewielką redukcję stóp procentowych NBP oraz na rynku międzybankowym w drugiej połowie 2024 roku,

- b) spowolnienie gospodarcze w otoczeniu zewnętrznym; spadek absorpcji funduszy europejskich – zakończenie wydatków w ramach perspektywy UE na lata 2014-2020; zmiany fiskalne, m.in. waloryzacja programu Rodzina 500 Plus; korzystna sytuacja na rynku pracy; wygasanie negatywnych efektów szoków podażowych i odbudowa (w ograniczonej skali) aktywności za granicą w latach 2024-2025,
 - c) zmiany przepisów zewnętrznych wymuszających ponoszenie dużych nakładów finansowych na dostosowanie systemów bankowych,
 - d) trwający konflikt pomiędzy Federacją Rosyjską a Ukrainą, znaczny napływ uchodźców z terenu Ukrainy może mieć potencjalny pozytywny, jak i negatywny wpływ na sytuację gospodarczą Polski. Pozytywny poprzez zwiększenie popytu wewnętrznego, zwiększenie liczby pracowników, potencjalne możliwości inwestycyjne w Ukrainie, w przypadku zaprzestania działań wojennych, co może być szansą również dla polskich przedsiębiorców. Negatywny poprzez zaburzenia w łańcuchu dostaw i wzrost cen energii, paliw, zwiększony poziom nakładów na pomoc społeczną, a nie na inwestycje, bądź ich ukierunkowanie w wybrane branże związane z obronnością, niekontrolowany napływ płodów rolnych z Ukrainy powodujący spadek ich cen w Polsce, co może niekorzystnie oddziaływać na rolników, którzy stanowią znaczący udział wśród kredytobiorców Banku.
- 2) czynniki wewnętrzne:
- a) zaangażowanie własnych zasobów kadrowych w proces windykacji należności po przejętym banku;
 - b) dalsza standaryzacja obsługi klienta, podnoszenie jakości i efektywności obsługi klienta;
 - c) rozwój systemów operacyjnych wykorzystywanych w działalności Banku oraz wdrażanie nowych funkcjonalności dla klientów Banku oraz zapewniających wywiązywanie się Banku z nowo nakładanych obowiązków prawnych.

Podobnie jak w poprzednim roku na stabilność gospodarki, zachowania Klientów Banku, a tym samym na działalność Banku wpływać będą ruchy migracyjne, trwająca w dalszym ciągu wojna w Ukrainie, co może przełożyć się poziom inwestycji, skłonność do zaciągania zobowiązań długoterminowych przez Klientów. Wpływ powyższych czynników, zwłaszcza w zakresie wysokich stóp procentowych, konfliktu zbrojnego na Ukrainie na sytuację Banku pozostaje stale w obrębie zainteresowania Zarządu Banku. Bieżący monitoring w tym zakresie ma na celu zapewnienie podjęcia wszelkich możliwych działań, w celu złagodzenia ich negatywnych skutków.

Zarząd Banku uważa powyższe czynniki za zdarzenia nie powodujące konieczności korekt w sprawozdaniu finansowym za rok 2023, lecz za zdarzenie po dacie bilansu wymagające dodatkowych ujawnień.

W ocenie Zarządu Banku zauważalny jest wpływ obecnej sytuacji związanej z skutkami konfliktu zbrojnego w Ukrainie, powiązane z tym zawirowania w gospodarce na wyniki Banku. Wpływ ten uznać należy za znaczący z uwagi na profil klientów, których Bank obsługuje, tj. rolnicy. Odmienne jednak niż w poprzednich latach Bank osiąga znacznie wyższe zyski z inwestycji własnych. Negatywne skutki wpływu pandemii niwelowane będą częściowo dzięki zwiększonej skali działania, pozyskaniu nowych klientów i terenu działania, sukcesywnym wzbogaceniem produktowej oferty Banku, zwiększaniem przychodów pozaodsetkowych, w tym z tytułu dystrybucji ubezpieczeń, bardziej efektywnym wykorzystaniem zasobów kadrowych w procesie odzyskiwania należności, usprawnieniem obsługi klienta dzięki nowocześniejszym i sprawniejszym rozwiązaniom informatycznym i infrastruktury informatycznej. Skutki najbardziej widoczne są na poziomie wyniku finansowego i wielkości kredytów zagrożonych.

Bank będzie dążył do utrzymania współpracy z dotychczas obsługiwanymi jednostkami samorządu terytorialnego, poprzez przystępowanie do przetargów na obsługę budżetu oraz zaspokajanie doraźnych potrzeb finansowych.

Bank będzie dążył do wzmocnienia swojej pozycji rynkowej wykorzystując czynniki stanowiące silne strony Banku, a zwłaszcza bardzo dobrą znajomość lokalnego rynku oraz klientów; rozwiniętą sieć zmodernizowanych placówek głównie w małych miejscowościach - lokalny charakter Banku; stabilną i doświadczoną kadrę; pozyskiwanie pracowników z doświadczeniem bankowym o wysokich umiejętnościach sprzedażowych; umiarkowany poziom ponoszonego ryzyka.

Czynnikami zewnętrznymi, które Bank ma szansę wykorzystać w celu zwiększenia swojego udziału w rynku, to przede wszystkim:

- możliwość rozwoju Banku z wykorzystaniem obecnego terenu działania – bez konieczności rozbudowy sieci placówek;
- szybki i elastyczny proces podejmowania decyzji;
- udoskonalenie usługi bankowości elektronicznej;
- rosnąca przedsiębiorczość i mobilność młodzieży.

Czynnikami zewnętrznymi, które należy mieć na uwadze ze względu na zagrożenia stwarzane dla Banku, są przede wszystkim:

- spadek popytu zewnętrznego / aktywności gospodarczej;
- wzrost bezrobocia w regionie;
- starzenie się społeczeństwa;

- wzrost liczby usług świadczonych przy użyciu zaawansowanych technologii;
- zmiany regulacyjne w sektorze finansowym;
- wyłudzenie pieniędzy, oszustwa;
- rosnąca siła rynkowa konkurentów;
- wzrost inflacji;
- destabilizacja rynku wewnętrznego wobec niekontrolowanego napływu towarów spoza Unii Europejskiej.

Kierunki działania na rok 2024 będą wynikać z realizowanej „Strategii działania Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu” oraz Planu operacyjnego na 2024 rok. W 2024 roku Powiatowy Bank Spółdzielczy w Zamościu zakłada kontynuację działań organizacyjnych, proceduralnych oraz technicznych mających na celu zwiększenie skali działalności Banku, zapewnienie bezpieczeństwa powierzonych Bankowi depozytów, jak również ograniczenie ryzyka związanego z wszystkimi obszarami prowadzonej przez Bank działalności.

Głównym celem strategicznym Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu w roku 2024 będzie utrzymanie stabilnej pozycji rynkowej Banku, adekwatnego poziomu parametrów efektywnościowych, uwzględniając potrzebę ochrony środowiska – zielona strategia (ESG), poprzez wykorzystanie istniejących i rozwój posiadanych zasobów oraz umiejętności konkurowania, w celu przeciwdziałania zagrożeniom ze strony makro- i mikrootoczenia.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego będzie utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka wyniku finansowego będzie utrzymanie odpowiedniego poziomu wyniku finansowego, oznaczającego uzyskiwanie wyników finansowych w wysokości zapewniającej możliwość prowadzenia bieżącej działalności i odpowiedniego rozwoju Banku, w tym zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału w relacji do skali i rodzaju działalności Banku.

Bank w swych działaniach skoncentruje się na następujących klientach:

- mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach (MSP) - podstawowy segment klientów w działalności kredytowej,

- osobach fizycznych - podstawa tworzenia bazy depozytowej,
- rolnikach indywidualnych,
- jednostkach samorządu terytorialnego.

Jednym z najważniejszych atutów Banku są długoletni, lojalni klienci. Stanowią oni znaczącą część klientów Banku ogółem. Bank będzie dążył do wzrostu nasycenia produktami obsługiwanymi klientami oraz pozyskania nowych klientów.

Dbłość o wizerunek i bezpieczeństwo Banku przejawia się w planowanych nakładach na modernizację i rozwój posiadanego majątku, w tym na infrastrukturę teleinformatyczną. Przeprowadzona transformacja cyfrowa ma zapewnić zarówno zwiększenie bezpieczeństwa teleinformatycznego Banku, przetwarzanych danych osobowych, zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa pracy pracowników, jak i usprawnić obsługę klienta, umożliwić wdrażanie w przyszłości nowych form obsługi, w tym online, jak i ograniczyć koszty eksploatacyjne, ograniczyć koszty energii, ograniczyć potencjalne ryzyko operacyjne oraz zracjonalizować zasoby wykorzystywane w jednostkach organizacyjnych Banku.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 kolejnych miesięcy. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie najbliższych 12 miesięcy na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

Zarząd Powiatowego Banku Spółdzielczego w Zamościu:

Prezes Zarządu Monika Łuczka

Wiceprezes Zarządu Mariusz Kosakowski

Wiceprezes Zarządu Alicja Typek

Zamość, 27 marca 2024 r.